Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVII., št. 226

Ljubljana, sreda 30. septembra 1936

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Gosposka ulica 11 Telefon št. 2440 Celje, Strossmayerjeva ulica štev 1. Telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Francoski frank

Nenadna odločitev francoske vlade, da navzlic svojim prejšnjim nasprotnim izjavam zniža zlato vrednost francoskega franka, je v Franciji in v inozemstvu sprožila žive polemike o tem, kdo je zakrivil ta usodni korak. Na vse strani dežujejo očitki, ki jim po večini manjka prave poglobitve v dinamiko gospodarskega življenja v zvezi s cenami in valuto. Ni dvoma, da je politika ljudske fronte v Franciji zadala franku poslednji, najhujši udarec. Prav tako pa je nepobitno dejstvo, da gredo vzroki sedanjega poloma daleč nazaj v prva leta svetovne gospodarske krize in da je vsak režim v Franciji po svoje prispeval k temu, da je prišlo sedaj do zloma.

Francija je bila prva med evropskimi državami, ki je hotela z oblastvenimi ukrepi preprečiti naravni razvoj cen s tem, da se je skušala pred splošnim padcem svetovnih cen braniti ne samo s carinami, temveč tudi z uvoznimi omejitvami. Sistem uvoznih kontingentov je prva uvedla Francija in so francoskemu vzoru druge države šele sledile. Potek svetovne gospodarske krize v raznih državah je že ponovno dokazal, da trajno ni mogoče preprečiti razvoja dogodkov in se izogniti gospodarski krizi, ki je zajela ves svet.

Franciji je v resnici uspelo, da je nastop gospodarske krize za sebe zavlekla, ni je pa mogla preprečiti. Pred leti, ko je konjunktura v drugih državah padla na najnižjo stopnjo, se je Francija lahko še ponašala s tem, da ne pozna brezposelnosti. Z umetnim držanjem cen na višjem nivoju je nekaj let tudi gospodarsko konjunkturo še vzdrževala na višji stopnji. Zato pa je pričela konjunktura ostreje popuščati v času, ko so se v drugih državah že pojavili znaki dviganja. Šele letos je dosegla najnižje stanje, dočim beležijo mnoge druge države že nov konjunkturni vzgon. Za dalekovidne gospodarske politike je bilo že lani v začetku leta jasno, da iz te situacije za Francijo ni izhoda. To spoznanje je dalo lani spomladi spekulaciji povod, da je pričela rušiti frank: ne morda iz kake nagajivosti nasproti Franciji, temveč zgolj zaradi tega, ker je računala, da bo mogoče doseči znatne tečajne dobičke, če bo Francija prisiljena devalvirati valuto.

Francija se je poldrugo leto v resnici hrabro, toda brezupno borila za stabilnost franka, čeprav so v Franciji sami polagoma spoznavali, da ni več izhoda. Psihološko razpoloženje francoskega naroda, ki mnogo drži na stabilnost valute, je vse politične stranke po vrsti odvračalo od pravilnega spoznanja, da je v resnici potrebna operacija. Spričo poostritve gospodarskega položaja se nobena vlada ni mogla odločiti za edino pot, ki bi še vodila iz te zagate, to je izvajanje najstrožje deflacijske politike, kajti od dolgotrajne, četudi polagoma napredujoče gospodarske krize je vedno bolj naraščala nevarnost socialnih trenj in socialnega nemira. Vrhu tega se je oedno bolj oglašal klic po aktivni gospodarski politiki in po umetnem podžiganju gospodarske konjunkture po vzorcu Zedinjenih držav.

V spoznanju, da mora vsaka aktivna gospodarska politika dovesti do povečanja že itak znatne disparitete domačih cen nasproti svetovnim cenam, so se prejšnje vlade po vrsti odrekale taki politiki. Sedanja Blumova vlada pa se je celo docela odvrnila od deflacijske politike. Pričela je širokopotezno akcijo za oživljenje gospodarstva in za umetno povečanje kupne moči prebivalstva z dviganjem mezd in z drugimi socialnimi ukrepi, pa tudi z razširjenjem kreditne baze, četudi na breme Francoske banke, kjer se je država vedno bolj zadoževala. V nekaj mesecih, odkar je sedanja vlada pričela to politiko, se je položaj francoskega franka prav zaradi teh ukrepov tako poostril, da je postal nevzdržen. Nesorazmerje med svetovnimi in francoskimi cenami, ki je že prej obstojalo, se je tako povečalo, da je izzvalo rastoče nezaupanje francoske javnosti.

Navzlic strogim ukrepom je prišlo do naglega bega kapitala v inozemstvo in pred leti tako ogromni zlati zaklad Francoske banke se je po štirih zaporednih atakah spekulacije na francoski frank skrčil za znatno vsoto 30 milijard. Sedanje zlate rezerve v višini 50 milijard so gotovo še danes večje nego v katerikoli drugi evropski državi, vendar je francoski narod glede zlatega zaklada novčanične banke zelo občutljiv. V njem ne vidi samo sredstva za obrambo valute, temveč tudi skrajno rezervo za primer vojne. Vedno bolj odločni so postajali svarilni glasovi francoskih rodoljubov, ki so v stalnem nazadovanju zlatih rezerv videli slabeti obrambno moč Francije. Pogosti so postajali tudi svarilni glasovi odličnih mož, ki so postavili načelo, da je treba interesom državne obrambe dati prednost pred interesi stabilne valute in da je zaradi tega greh nad francoskim narodom, če se žrtvujejo interesi državne obrambe in se zavlačuje odločitev, ki itak mora enkrat priti. Ker bo brez dvoma tudi v Franciji devalvacija valute pomagala vzpostaviti gospodarsko ravnovesje in omogočila gospodarsko oživljenje na trajnejši podlagi, je kmalu tudi širši javnosti postalo jasno, da bo devalvacija končno le koristila Franciji, ki bo kot politična in vojna sila močna le tedaj, če bo tudi gospodarsko močna. Tehtnosti vseh teh razlogov se končno ni mogla ubraniti tudi Blumovav lada, kjer je sklep za devalvacijo končno dozorel že pred dobrim mesecem, ko so se pričela zaupna pogajanja z Anglijo in Zedinjenimi državami za sklenitev valutnega sporazuma, ki naj bi tvoril osnovo za izvedbo devalvacije.

ODLOČITEV V PARIZU JE PADLA

Poslanska zbornica je po 26 urni seji sprejela predlog o devalvaciji franka s 350 glasovi proti 221

Pariz, 29. septembra. w. Delegati levičarskih strank so snoči odobrili sporazum, ki je bil popoldne dosežen s predsednikom vlade Blumom o izpremembi besedila členov 14, 15 in 15 b vladnega predloga, ki so v zvezi z devalvacijo franka. Seja radikalnega kluba je bila nato nenadoma odložena. Komunistični poslanski klub je imel zelo kratko sejo, na kateri je tajnik stranke Duclos prečital izjavo, da se sprejme doseženi sporazum med Blumom in levičarskimi strankami. Socialistični klub ni imel seje. Klub socialistične unije je sprejel sporazum na seji, ki prav tako ni bila dolga. Besedilo sporazuma med levico in vlado se glasi:

Besedilo sporazuma

Vlada se pooblašča, da lahko do 31. decembra t. l. z odloki izda potrebne odredbe, da ohrani kupno moč franka in pobija neopravičen dvig cen. Vse odredbe morajo biti ratificirane v parlamentu do 31. januarja 1937.

Iz nočne seje

Na nočni seji poslanske zbornice je prišlo do nadaljnjih ostrih napadov opozicije proti devalvaciji franka. Desničarski poslanec Fernand **Laurent** je predvsem dvomil o tem, da obstojajo v resnici dogovori z Zedinjenimi državami in Anglijo o podpiranju Francije pri izvajanju eksperimenta devalorizacije.

Bivši kmetijski minister **Tallier** je poudarjal, da francoska javnost zlasti v provinci ne kaže nobenega navdušenja za zakonski načrt o razvrednotenju.

Radikalni poslanec **Rethore** je povzročil pravi vihar ogorčenja, ko je izjavil, da se mora denar za finansiranje gospodarske obnove odvzeti 200 bogatim rodbinam ter je predlagal, naj se zakonski načrt o razvrednotenju franka nadomesti z oddajo premoženja.

Nato je povzel besedo komunistični poslanec **Duclos**, ki je popolnoma osvojil argumente desnice ter zavzel stališče proti valutnemu eksperimentu vlade, na koncu pa je izjavil, da bo njegova frakcija glasovala za zakonski načrt, ker dela desnica na to, da bi se zrušila ljudska fronta, kar se mora preprečiti.

Podrobna razprava

Ob 1. ponoči se je pričela podrobna debata. Členi 1 do 15 so bili sprejeti po kratki debati, med njimi tudi člen o devalorizaciji, ki vsebuje določitev zlate podlage in dogovor z emisijsko banko o valorizaciji zlate podlage in s kolonijalno banko o isti zadevi. Vlada je umaknila svoj predlog o določitvi mezd po avtomatskem indeksu.

Prvi člen valutnega zakona je stiliziran takole:

Ukinejo se določbe čl. 2 in 3 valutnega zakona z dne 25. junija 1928.

Čl. 1 je zbornica sprejela s 343 glasovi proti 252.

Drugi člen odreja, **da se nova vsebina zlata v franku določi z uredbo v mejah med 43 in 49 miligramov.**

Zbornica je s 349 glasovi proti 210 zavrnila izpreminjevalni predlog Louisa Marina, člana republikanske zveze, naj se prepusti poslanski zbornici, da z zakonom določi odstotek zlata. Ta izpreminjevalni predlog sta podprla s svojima izjavama tudi narodni demokrat Siman in član republikanske zveze Denais, češ, da bi bilo treba že sedaj zagotoviti konvertibilnost zlata za primer, ko se bo vršila stabilizacija.

Nato je drugi člen prodrl s 351 glasovi proti 217. Zbornica je potem zavrnila drugi amandman Louisa Marina s 351 glasovi proti 231, ki se nanaša na zlati denar.

Zatem je zbornica izglasovala tretji člen o stabilizacijskih fondih. Tudi četrti člen o sankcioniranju dogovora z Narodno banko z dne 25. septembra je bil sprejet z večino glasov.

Peti člen določa revalorizacijo tujega zlata in deviz, ki se nahajajo pri emisijskih bankah.

Šesti člen ureja plačila, ki so se doslej vršila v zlatu. Zbornica je zavrnila amandman Drouota, poslanca Gornje Savoje in člana neodvisne radikalno socialistične skupine ki je zahteval, naj se v bodoče vsa tuja posojila, emitirana na Francoskem, plačajo po tečaju emisijskega dne. Države, ki najemajo posojila na Francoskem, naj spoštujejo klavzule o izplačilu v zlatu, pravi ta predlog.

Sedmi člen se nanaša na hranilne vloge v kolonijskih bankah, osmi pa na postopek z zlatom v palicah, v zlatnikih itd., s katerim razpolaga Narodna banka.

Zbornica je sprejela tudi deveti člen, ki vsebuje uredbo o odgoditvi plačil raznih trgovinskih obveznosti.

Po sprejetju čl. 10 in 13 drugega dela zakonskega predloga o valuti, kjer je govora o odkupu zlata in o pobijanju spekulacije, je predsednik poslanske zbornice Herriot sporočil, da predlaga vlada novo stilizacijo določb o tako imenovanem avtomatskem povišanju mezd na podlagi indeksa cen.

Blum brani vladni zakonski načrt

Nato je povzel besedo ministrski predsednik *Blum*, ki je branil vladni zakonski načrt. Najprej je opozarjal na važnost valutnega dogovora z Anglijo ter poudarjal, da pomeni ta korak akcijo teh treh držav za mir, uspeh pa je seveda odvisen od javnega reda in miru v Franciji. Zato je vlada odločena, da bo za vsako ceno branila red in mir.

Poslanska zbornica lahko vrže vlado, vendar pa ne bo s tem prav nič izpremenila v politiki devalvacije, ki je že gotovo dejstvo. Vlada je poizkusila oživeti francosko gospodarstvo in jo je pri tem vodilo osnovno dejstvo, da je velika večina francoskega naroda s svojim glasovanjem pri volitvah 6. maja obsodila deflacijsko politiko. Takoj po prihodu na oblast je vlada izdala celo vrsto ukrepov, ki so zelo ugodno učinkovali na gospodarsko življenje, toda zunanji dogodki so Francijo vrgli v velike skrbi in so zavrli ta ugodni razvoj.

Blum je pri tem omenil uvedbo dveletnega vojaškega roka v Nemčiji in državljansko vojno na Španskem ter poudarjal potrebo po povečanju oborožitve v Franciji. Na gospodarstvo je neugodno učinkovala tudi pretirana psihoza, nastala na Francoskem zaradi zunanjih dogodkov. Brez podlage so trditve, da se je vlada zatekla k razvrednotenju franka, ker državna blagajna ne razpolaga več z zadostnimi sredstvi. *Sporazum sklenjen z Veliko Britanijo in Ameriko, utegne imeti dejansko vrednost samo pod pogojem, da si Francija v najbistvenejših vprašanjih ohrani notranji mir in slogo. Vlada je trdno odločena braniti javni red in mir pred vsakim poizkusom naperjenim zoper narodno suverenost, in proti ustavnemu redu. Želim kar najresneje poudariti, da bo vlada v bodoče zelo strogo nastopila proti vsem, ki se v tem pogledu pregreše proti svojim državljanskim dolžnostim. Vlada bo ščitila narodno skupnost proti onim, ki bi skušali omejiti ugled kar celih stanov.*

Na današnji dopoldanski seji francoske zbornice je govorilo še nekaj poslancev, ki so predložili več izpreminjevalnih predlogov, ki so bili vsi odklonjeni.

Ob 11. dopoldne je poslanska zbornica po seji, ki je trajala 26 ur, sprejela vladni finančni predlog o devalvaciji francoskega franka s 350 glasovi proti 221.

Po govoru predsednika vlade Bluma je *bilo sprejeto tudi novo besedilo čl 14 in 15 zakonskega načrta o ureditvi malih mezd s 355 glasovi proti 199 To besedilo pooblašča vlado, da lahko do 31. decembra l. 1936 odredi z odloki potrebne ukrepe za ohranitev kupne moči prebivalstva.* Splošna razprava se je močno zavlekla z raznimi predlogi do 10.30 dopoldne. Seja je bila nato odgodena do 21. ure.

Ob 16. se je sestal finančni odbor senata, na kateri je finančni minister Vincent Auriol obrazložil zakonski načrt o valuti. Še prej so se sestali levičarski demokratski senatorji pod predsedstvom senatorja Martina, da določijo svoje stališče za jutrišnjo debato. Sklenili so prepustiti končno odločitev o zakonskem načrtu finančnemu odboru ter so mu izrekli zaupnico.

Prepoved izvoza zlata iz Francije

Pariz, 29. septembra. AA. Uradni listi objavljajo odlok o prepovedi izvoza zlata, ki je stopil takoj v veljavo. Izjemna dovoljenja za izvoz zlata daje vlada v sporazumu z Narodno banko.

Nova ureditev stavkovnega prava

Pariz, 29 septembra g. Vlada bo predložila zbornici zakonski načrt o obvezni ureditvi socialnih sporov. V tem zakonskem načrtu bo določeno, da se sme stavka skleniti samo po prejšnjem glasovanju delavcev. Če bo večina v obratu glasovala za stavko, bo stavka zakonita ter se more obrat ustaviti, tvornice pa se ne smejo zasesti. Če pa bo proglasila stavko manjšina, bo stavka nezakonita in mora javna oblast takoj posredovati ter vzpostaviti red. Ako bi šlo za spor o mezdnih vprašanjih in delavnih pogojih, je treba v vsakem pogledu najprej zaprositi za državno razsodbo.

Angleški strokovnjaki o padcu franka

London, 29. septembra. b. O devalvaciji francoskega franka je znani angleški finančnik in član finančnega odbora DN sir Henry Strakosh podal naslednjo izjavo:

V splošnem ni nobenega dvoma, da bo devalvacija francoskega franka in njegova prilagoditev vrednosti dolarja in funta povoljno vplivala na svetovno gospodarsko življenje, ker ne bo samo vzpodbudila francosko, švicarsko in nizozemsko industrijo in tako ustvarila večje povpraševanje po surovinah, temveč bo tudi pripomogla k odstranitvi sedanjih ovir v svetovni trgovini in k znižanju tarif.

Profesor politične teorije na univerzi v Oxfordu sir Arthur Salter pa je dejal:

Ukrep pariške vlade je najboljše dejanje izmed vseh dejanj na gospodarskem področju v zadnjih letih. Čezmerno vrednotenje francoskega franka je ustvarilo v Franciji veliko gospodarsko stisko. Ker tako stanje ni moglo dolgo trajati, je vladala povsod velika negotovost. Sedanji korak francoske vlade in sporazum z Londonom in Newyorkom bosta gotovo doprinesela k oživljenju mednarodne trgovine.

Sklepi švicarske vlade

Bern, 29. septembra. o. Zvezni svet je imel v pretekli noči dolgo sejo, na kateri je padla končna odločitev o devalvaciji švicarskega franka. Zvezni svet je odobril načrte zvezne vlade o znižanju vrednosti švicarske valute kakor tudi ukrepe, ki naj bi služili zavarovanju švice proti morebitnim novim valutnim težavam. Predsednik sveta dr. Mayer je v svojem govoru podrobno navajal vzroke, ki so tudi Švico prisilili, da je sledila pariškemu zgledu. Švica bo vsekakor navezala svojo valuto na valutni blok Pariza, Londona in Washingtona, kljub temu pa trgovine zlata ne bo omejevala. **Zlato ne bo zaplenjeno in tudi njegov izvoz ne bo prepovedan. Zlato ostane še nadalje podlaga švicarskega denarja. Na valutni blok Francije, Anglije in Amerike bo Švica navezala le toliko, kolikor bodo tudi valute teh držav še nadalje slonele na zlati podlagi.**

Predsednik vlade o posledicah padca franka za Jugoslavijo

Pariz, 29. septembra. AA. »Petit Parisien« je objavil naslednjo izjavo predsednika jugoslovenske vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića o devalvaciji franka:

Glede razmerja med Francijo in Jugoslavijo po razvrednotenju franka lahko rečem, da zaradi majhnega obsega trgovinske izmenjave med Francijo in Jugoslavijo vrednost dinarja s tem ne bo prizadeta. Zato bo dinar ohranil svojo dosedanjo vrednost. Druge posledice devalvacije franka za našo državo pa bodo: 1) Francoski izvoz v Jugoslavijo bo olajšan, 2) Jugoslovenski izvoz v Francijo bo otežkočen, 3) Jugoslovenska blagajna bo imela nekaj koristi, ker plačuje Jugoslavija del svojih dolgov v frankih.

Za svobodno trgovino

Anglija in Francija bosta predlagali v Ženevi ukinitev kliringov in sistema kontingentov v mednarodnem trgovinskem prometu

Ženeva, 29. septembra. o. V francoskih in angleških krogih v Ženevi se širijo senzacionalne vesti o načrtih francoske in angleške vlade glede akcije, ki naj bi pričela takoj po devalvaciji francoskega franka. **Angleška in francoska delegacija naj bi v okviru Društva narodov predlagali državam vsega sveta ukinitev kliringov in sistema kontingentov v mednarodnem trgovinskem prometu, da bi se obnovila svobodna mednarodna trgovina v obsegu, kakršnega je zavzemala pred svetovno gospodarsko krizo.**

Baje namerava ministrski predsednik Blum, čim bo tudi senat uzakonil devalvacijo franka, priti v Ženevo. Na zasedanju sveta Društva narodov bo imel velik govor, v katerem bo utemeljil francosko-angleške predloge za ukinitev kliringov in sistema kontingentov.

Tukajšnji politični krogi gledajo v splošnem z velikim optimizmom na to angleško-francosko akcijo za novo ureditev mednarodnih trgovinskih odnošajev, s katero bi se posamezne države odrekle vsem carinskim omejitvam. Le malo ženevskih politikov kaže skepso in sodijo, da velesile, ki so izven Društva narodov, posebno pa Zedinjene države, ne bodo zlepa pristale na tak morebitni predlog Društva narodov.

Mednarodna gospodarska konferenca

Pariz, 29. septembra. o. »Echo de Paris« in »Oeuvre: poročata, da bo Blum že ob koncu tedna odpotoval v Ženevo, kjer bo zagovarjal angleško-francoski predlog za obnovo svobodnih trgovinskih odnošajev. **Po angleško-francoskem predlogu bi se imela v kratkem sestati tudi posebna mednarodna gospodarska konferenca, na kateri bi razpravljali podrobneje o ukinitvi kliringškega in kontingentskega sistema.** Konferenca naj bi se vršila v Baselu v prostorih banke za mednarodna plačila.

Angleški dobiček

London, 29. septembra. o. »Daily Herald« bojavlja senzacionalno vest, da je angleška vlada v angleško-francosko-ameriškim valutnim sporazumom dosegla finančni dobiček okrog 160 milijonov funtov. To je dosegla na ta način, da je svoje zlate zaloge doslej izkazovala v znesku 247 milijonov funtov, ker je unčo zlata cenila po 55 šilingov. Po valutnem sporazumu je narasla vrednost angleških zlatih zalog na okrog 409 milijonov funtov. Dobiček bo sedaj angleška vlada porabila za odplačilo vojnih dolgov, za nove kredite za oboroževanje ter za izvedbo finančnih ukrepov v okviru borbe proti brezposelnosti. »Daily Herald« misli, da bo finančni minister Chamberlain ta dobiček v prvi vrsti porabil za odplačilo državnih dolgov.

Zasedanje skupščine DN

Kitajski delegat opozarja na napetost na Daljnem vzhodu, avstralski pa na potrebo sodelovanja evropskih velesil

Ženeva, 29. septembra. w. Skupščina DN je dopoldne nadaljevala splošno razpravo o svojem delu v preteklem letu. Najprej je avstrijski državni tajnik za zunanje zadeve dr. **Schmidt** obrazložil stališče Avstrije glede velikih problemov DN. Izjavil je, da je avstrijska vlada prepričana da v očeh mnogih držav ničesar ni tako nesprejemljivo kakor dejstvo, da je pakt o DN še vedno v zvezi s pogodbami, ki so zaključile svetovno vojno. Avstrijska vlada nikakor ni za omejitev političnega delokroga DN, temveč ima interes na tem, da bo Društvo narodov kot organizacija za pomirjenje in spravo dobilo sredstva za res uspešno delo.

Kot zadnji je govoril kitajski delegat **Welington Koo,** ki je najprej opozarjal na resnost položaja v vzhodni Aziji ter opisal obnovo Kitajske, pri kateri ima svoj delež tudi sodelovanje z DN. Mednarodni položaj je slej ko prej težaven, ker mir še vedno ni zagotovljen. Kar se tiče položaja v Evropi, je opozarjal na kitajske predloge glede DN ter se pri tem zavzemal za vojaške sankcije. V ostalem je zagotovil, da bo Kitajska ostala zvesta DN.

Splošna debata se je popoldne nadaljevala z izvajanji švedskega delegata **Undena,** ki je govoril za reformo DN, od katere sicer ne pričakuje nobenih čudežev, ki pa mora zagotoviti univerzalnost ženevske organizacije ali pa vsaj sodelovanje z nečlanicami. V ostalem je podpiral francoski predlog glede sklicanja predsedstva razorožitvene konference in za razorožitveno debato v tretjem odboru zbornice.

Nato je govoril avstralski delegat **Bruce.** Po njegovem mnenju zahteva sedanja napetost sodelovanje zlasti med evropskimi velesilami. Valutarno-politični sporazum med Francijo, Anglijo in Zedinjenimi državami **mora služiti kot primer. Na političnem polju je treba obnoviti debato o koletivni varnosti.** Uporablja naj se tudi revizijski čl. 19. pakta DN, ki se mora ločiti od versajske pogodbe. Poleg tega je treba organizirati kolektivno akcijo DN za zagotovitev miru še pred pričetkom kakega napada. Zato pa ni treba, da bi bile sankcije avtomatske, temveč naj bi stopile v veljavo šele po posvetovanjih.

Madžarska zahteva svobodno oborožitev

Ženeva, 29. septembra. k. Na včerajšnji seji skupščine Društva narodov je poleg Litvinovljevega polemičnega izpada proti Nemčiji izzval posebno pozornost govor madžarskega delegata generala Tanczosa, ki je opozarjajoč na določila čl. 19. pakta Društva narodov po katerem se imajo izpremeniti določila mirovnih pogodb, ki jih spričo novih razmer ni mogoče več izvajati, ne da bi nastale nove nevarnosti za mednarodni politični položaj, zahteval, naj se Madžarski priznajo vse pravice do ponovne in popolnoma svobodne oborožitve.

Ženevski politični krogi so splošno mnenja, da je treba sedaj pričakovati intenzivne diplomatske akcije Madžarske za mednarodno priznanje te njene zahteve. Nekateri celo menijo, da bi Madžari v primeru neuspeha prekršili na lastno pest tozadevne določbe trianonske pogodbe ter tako sledili zgledu Nemčije in Avstrije. Baje so se v Ženevi med zastopniki prizadetih držav že snoči pričeli razgovori, da se paralizira madžarska akcija za ponovno oborožitev, ker bi v vsakem primeru izzvala samo novo nevarnost za že dovolj ogroženo ravnotežje sil v srednji Evropi.

Kmečki dolgovi v predvojni Srbiji

Usodne posledice premalo pripravljene uvedbe denarnega gospodarstva — Početek zelenaštva — Neuspeli poskusi razdolžitve — Jovanovićev zakon iz l. 1873.

Vprašanje razdolžitve kmetov je že tudi v predvojni Srbiji parkrat razburjalo javnost ter belilo glave državnikom in politikom. Slobodan Jovanović mu je v svojih politično zgodovinskih razpravah posvetil več poglavij, po katerih posnemamo naslednje podatke:

Do leta 1835 srbskega kmeta ni vznemirjala skrb, odkod bo vzel denar. Živel je v kmečkih zadrugah, ki so same pridelale skoro vse, kar so kmetje rabili za življenje in gospodarstvo. Ono malo, česar niso sami imeli, pa so dobili v zamenjavi za svoje pridelke. Tudi davke so plačevali z živino in poljskimi pridelki. Leta 1835 pa je knez Miloš odpravil ta patriarhalni način in predpisal plačevanje davkov v denarju. Kmet je moral zato začeti skrbeti za denar, a še huje zanj je bilo, da se je s tem začel nagel prehod srbskega gospodarstva z naturalne na denarno bazo. Kakor se pri sličnih hitrih prehodih mnogokrat dogaja, tudi srbski kmet na preobrat ni bil pripravljen in se denarnemu gospodarstvu ni mogel prilagoditi tako hitro, kakor bi bilo treba. Nekateri kmetje so se začeli vdajati spekulacijam in vsem mogočim vrstam trgovine, da bi prišli do denarja čim lažje in čim prej. Premnogi med njimi so se zaspekulirali in izgubili vse svoje premoženje. A tudi oni, ki so ostali zvesti kmečki grudi, so zašli v stisko, ker so z zastarelim načinom gospodarstva pridelali komaj za svojo potrebo, pa niso imeli ničesar prodati, da bi prišli do denarja. Denar so imeli le trgovci in krčmarji, ki so bili po veliki večini cincarji. K njim so se kmetje zatekali po posojila in ker drugače niso mogli dobiti denarja, obenem pa denarja niso znali niti pravilno vrednotiti, so pristajali na vsakršne zahteve, zlasti tudi na ogromne obresti. Takrat se je začel ustvarjati novi stan zelenašev, to je ljudi, ki so dajali posojila na še nezrele, »zelene« poljske pridelke, pa zahtevali potem povračilo v veliko večjem znesku, tako da so obresti redno znašale po sto in še več odstotkov.

Zelenaštvo, ki je še danes rak rana srbskega kmeta, se je sredi preteklega stoletja razpaslo do neznosnega obsega. Bilo je kakor epidemija, ki je pograbila tudi poprej poštene ljudi. Župani, sreski načelniki in drugi javni funkcionarji so si izposojali denar iz javnih blagajn, pa ga potem za nemogoče obresti posojali kmetom. Mnogi so si nagrnadili na ta način ogromna premoženja in utemeljili marsikatero kasnejšo milijonarsko rodbino. Za primer navaja Slobodan Jovanović, da je leta 1856 en sam zelenaš prodal na sodni dražbi 164 kmetskih posestev, na 141 posestvih pa se na novo vknjižil. Mnogo tako prodanih posestev so pokupili zelenaši sami in ustvarili s tem nova veleposestva, ki so bila po pregonu Turkov izginila.

Kmetje so kleli, tožili in zahtevali od vlade pomoči. Vlade so si dolga leta belile glave s kmečko prezadolžitvijo. Leta 1859. je bil izdan zakon, da more kmet tožiti zelenaša, ako je njegov dolg zaradi prevelikih obresti preveč narasel. Praktičnih koristi ta zakon ni prinesel, marveč je sprožil samo nebroj procesov, ki pa so po veliki meri potekali neugodno za kmete. Kmečki poslanci v narodni skupščini so zato vedno močneje pritiskali na vlado, naj priskoči prezadolženim kmetom na pomoč na bolj učinkovit način. Že takrat so zahtevali, naj prevzame kmečke dolgove kak državni kreditni zavod, ki naj da zelenašem obligacije, od kmetov pa izterjuje posojila v malih obrokih in po nizkih obrestih.

Dne 12. avgusta 1862 je bila, v prvi vrsti z nalogo urediti kmečke dolgove, ustanovljena Uprava fondov, ki se danes imenuje Državna hipotekarna banka. Ta zavod naj bi nudil kmetom dolgoročna posojila za nizke obresti in jih tako rešil zelenašev. Birokratski ustroj Uprave fondov pa je zakrivil, da se lepi namen ni dosegel. Posojila so večinoma najemali trgovci in hišni posestniki za zidanje novih hiš, poleg njih pa zopet zelenaši, ki so plačevali zavodu 6% obresti, sami pa posojali ta denar kmetom po 20 in več odstotkov.

Na podlagi teh izkušenj je izšel l. 1871. zakon o okrožnih hranilnicah, ki so smele dajati posojila samo prebivalstvu svojega okrožja. Zakon je imel napako, da ni točno določil višine posameznega posojila in ne, komu se sme posojilo dati. Tako se je ponovila igra od Uprave fondov. Ves razpoložljivi denar so si izposodili zelenaši in ubili na en mah dve muhi: dobili so denar po nizkih obrestih in izločili konkurenco posojilnic pri svojih zelenaških poslih.

Ko se je na ta način izkazalo, da je z gospodarskimi ukrepi zelo težko priti zelenaštvu do živega, se je vlada odločila za radikalnejši korak. Že od poprej je veljal zakon, da se kmetu ne smejo prodati hiša, dva vola, ena krava, najpotrebnejše poljsko orodje in dva orala zemlje. Leta 1873 pa je sprejela narodna skupščina zakon poslanca Dimitrija Jovanovića, po katerem je bilo zaščitenih pred eksekucijsko prodajo pet oralov kmetove zemlje. Ta zakon, ki je ostal trajno v veljavi, se je res izkazal za pravi blagoslov in je v glavnem njegova zasluga, da se je problem prezadolžitve kmetov v Srbiji pojavil šele po svetovni vojni, ob nastopu gospodarske krize, ki je v agrarnih državah tako silno razvrednotila kmečke pridelke.

Važne izpremembe v Moskvi

Rykov odstavljen, vsemogočni Jagoda ponižan, novi notranji komisar Rus Ješov

Moskva, 29. septembra. n. Te dni je bila v sovjetski vladi izvršena nedvomno najvažnejša osebna izpremembа v zadnjih 10 letih.

Z odlokom od 26. septembra je bil namreč dosedanji komisar za promet pošto in brzojav Rykov, odstavljen in imenovan na njegovo mesto dosedanji komisar za notranje stvari in generalni komisar za zaščito države Jagoda. Za novega notranjega komisarja in generalnega komisarja za zaščito države je imenovan Nikolaj Ivanovič Ješov.

Novi sovjetski notranji komisar Ješov je star šele 41 let in je spadal od l. 1934 kot tajnik centralnega odbora in poslevodeči podpredsednik komisije za kontrolo stranke med vodilne člane komunističnega strankinega aparata. Odpoklic Jagode, ki je bil od začetka svojega delovanja pri Čeki in GPU namestnik predsednika, po smrti predsednika Menžinskega pa njegov naslednik, ter njegovo imenovanje za prometnega komisarja pomeni vsekakor zanj discipliniranje; ravno ta urad ima namreč neko gotovo tradicijo kot mesto za funkcionarje s kako temno točko v preteklosti.

Rykov je bil obremenjen v procesu proti trockijevcem. Ker je višji državni tožilec ustavil postopanje proti njemu, je bil sicer skupno z Buharinom zopet rehabilitiran, vendar njegov odpoklic, ki pomeni najbrže tudi popolno umaknitev iz političnega življenja, ni čisto nič presenetil. Najbolj zanimivo pri teh izpremembah pa je, da je izredno važni notranji resor zasedla sedaj oseba mlajše generacije iz notranjega komunističnega strankinega aparata, ki je bila dosedaj širši javnosti v Rusiji precej nepoznana. Značilno za nove razmere v Rusiji je tudi dejstvo, da je novi notranji komisar Ješov Rus, dočim je bil prejšnji notranji komisar Jagoda židovskega pokolenja.

Azana odstopil levičarji prevzeli oblast

Pariz, 29. septembra. o. Po vesteh iz Madrida je predsednik republike Azana odstopil. Vso oblast so sedaj prevzeli anarhisti. Agencija Havas objavlja vesti iz Barcelone, po katerih so anarhisti nekaterim članom katalonske vlade onemogočili beg iz Barcelone s tem, da so uničili tri letala v tamkajšnjem pristanišču.

Baje so nameravali tudi nekateri ministri madridske vlade pobegniti. Nekaj članov madridske vlade je res odpotovalo iz Madrida, vendar pa je notranji minister danes po radiu izjavil, da so odšli na deželo organizirat pristaše ljudske fronte za nadaljnjo borbo proti upornikom.

London, 29. septembra. o. **Tudi v Londonu so se danes razširile vesti, da je predsednik španske republike odstopil. Baje je izrazil željo, da bi ga pustili oditi iz Madrida, nakar pa anarhisti niso pristali, ker sodijo, da bi Azanov odhod pomenil kapitulacijo ljudske fronte pred uporniki. Gotovo je, da so danes skrajni levičarji prevzeli vso oblast v Madridu in da so že pričeli mobilizirati vse madridsko prebivalstvo za obrambo mesta.**

General Franco je izjavil nekemu angleškemu novinarju, da bodo sedaj uporniške čete pospešile svoje prodiranje proti Madridu. General upa, da bo Madrid kmalu v uporniških rokah, nakar se bo takoj nadaljevala koncentrična ofenziva proti Barceloni.

Prodiranje upornikov proti Madridu

Pariz, 29. septembra. o. Agencija Radio poroča, da prodirata sedaj dve uporniški koloni ojačeni s 4.000 prostovoljci, iz Toleda proti Madridu. Vladna vojska se je pričela zbirati okrog Navala Carnera. Uporniki so prodrli že v kraje, ki so 50 km severno in 30 km jugozapadno od Madrida. Uporniki si prizadevajo, da bi čim prej zavzeli Aranjuez, severno od Toleda, odkoder se cepi železniška proga proti Valenciji. Po padcu tega železniškega križišča bodo nastale za Madrid velike težave za oskrbovanje z živili in drugim blagom.

Vladni obrambni ukrepi

Madrid, 29. septembra. o. Vlada je danes izdala celo vrsto novih ukrepov za obrambo Madrida proti upornikom. **Predvsem so bili mobilizirani vsi uradniki posameznih ministrstev in drugih upravnih uradov. Proti Toledu so bile odposlane nove čete.**

V Madridu se z vsakim dnem množe eksekucije. Povprečno število eksekucij je vsak dan baje 50.

Smrt pretendenta na španski prestol

Dunaj, 29. septembra. k. Karlističnemu pretendentu na španski prestol princu Alfonzu Carlosu Bourbonskemu se je pripetila včeraj huda avtomobilska nesreča, pri kateri je dobil nevarne notranje poškodbe. Princ, ki je star 87 let, je davi podlegel poškodbam.

Karlisti so za naslednika pokojnega pretedenta izvolili brata bivše avstrijske cesarice Zite, princa Ksaverija.

Da bi bili elegantno in trajno oblečeni, to si želite vi vsi!

In ta želja se Vam lahko izpolni, če kupujete **naše blago.**

Cene našega blaga za obleke so od 120.— do 180.— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ i KOMP.
PARAĆIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus.

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4
in v vsakem večjem mestu Jugoslavije.

Beležke

Volitve v moravski banovini

Včeraj smo že objavili uradno poročilo o nedeljskih občinskih volitvah v moravski banovini. Vpisanih je bilo v volilne imenike 392.557 volilcev, od katerih se je volitev udeležilo 299.974. Za liste JRZ je po uradnih poročilih glasovalo 230.129 volilcev, za opozicijske liste pa 69.845. Od tega je po objavljenih uradnih podatkih odpadlo na liste združene opozicije 36.276 volilcev.

Zanimivo je primerjati te številke s številkami pri prejšnjih volitvah po 6. januarja 1929. Pri slovitih petomajskih volitvah lani je bilo v volilnih imenikih vpisanih 403.565 volilcev. Volilo je 319.213 volilcev, in sicer za vladno listo g. Bogoljuba Jevtića 255.640, za listo združene opozicije z nosilcem dr. Mačkom 54.601, za listo dr. Ljotića 790 in za listo Bože Maksimovića 8.182 volilcev.

Pri občinskih volitvah 7. avgusta 1933 je bilo vpisanih 366.030 volilcev. Od tega je volilo 275.757 volilcev. Za vladne liste JNS je glasovalo 269.700 volilcev, za opozicijske liste pa 6.056 volilcev. Pri teh volitvah združena opozicija ni nastopila, ker je proglasila abstinenco. Enako je bilo tudi pri skupščinskih volitvah 8. novembra 1931., ko je bilo vpisanih 368.220 volilcev, od katerih je volilo listo g. Petra Živkovića 289.958 volilcev.

Narodni delovni klub

Kakor se bodo čitatelji še spominjali, obstoja v narodni skupščini tudi takozvani Narodni delovni klub narodnih poslancev. V klubu je tudi več slovenskih poslancev. V nedeljo in ponedeljek je imel klub v svojih prostorih v narodni skupščini sejo, na kateri je, kakor pravi službeno poročilo, razpravljal o politični situaciji v državi in narodni skupščini. Ugotovil je, da je ostal kompakten in da se v klubu združeni poslanci slej ko prej strinjajo v svojih pogledih na osnovna vprašanja naše narodne in državne politike. Klub se bo pred sestankom narodne skupščine še enkrat zbral in bo takrat sklepal tudi o svoji nadaljnji taktiki v parlamentu.

Dober želodec

Dober želodec morajo imeti čitatelji »Slovenskega doma«, opoldanske izdaje »Slovenca«. Kajti drugače ne bi mogli prebaviti gorostasnosti, ki jim jih servira ta list. Danes sveto zatrjuje, da je to in to belo, jutri bo z enako vnemo ugotovil, da je ista stvar črna. V obeh primerih je fašist ali pa marksist, če ne še kaj hujšega, kdor dvomi o njegovih trditvah.

V včerajšnji številki je n. pr. med drugim zabeležil, da je pri volitvah v moravski banovini baje dobil samo 52 glasov Boža Maksimović, »oče bivšega žandarskega volilnega reda in vzornik slovenske JNS.« Da bi bili volilni redi iz dobe šestojanuarskih režimov »žandarski«, menda ne bo tako zelo držalo, ker bi se potem volitve sedaj pač ne vršile na osnovi istih volilnih redov. Tudi dvomimo, da bi bil baš g. Maksimović njihov oče, ker spadajo volilni redi v področje notranjega ministrstva, a Maksimović je bil zadnjič notranji minister l. 1927 v Vukičevićevi vladi, v kateri je bil tudi g. dr. Kulovec, ki ima danes pri »Slovenskem domu« precej tehtno besedo.

Kar se tiče odnošajev g. Bože Maksimovića do »slovenske JNS«, je treba predvsem ugotoviti, da je sedel g. Maksimović v šestojanuarskih vladah že dolgo pred ustanovitvijo JNS, ko so z njim sodelovali še gospodarji »Slovenskega doma«. G. Maksimović spada brez dvoma med zelo odlične srbske politike, ima pa, ali je vsaj imel na državno politiko, zlasti kar se tiče realnega jugoslovanstva, prav svojevrstne poglede, zaradi katerih ni prišel v konflikt samo s slovenskimi predstavniki v JNS, marveč se je sploh držal po strani pri vsem strankinem udejstvovanju. Odkar je prešla stranka v opozicijo, je večkrat celo javno nastopil proti njej in glasila »Slovenčevega« tabora so to beležila s priznanjem in zadoščenjem. Sedaj naenkrat pa ga svojim čitateljem servirajo zopet kot »vzornika slovenske JNS«...

Enako zaupanje v dober želodec svojih čitateljev kaže »Slovenski dom« tudi v drugi beležki, v kateri trdi, da so »slovenski liberalci danes fašisti znamke JNS«. Komaj teden dni je od tega, ko je skušal po občinskih volitvah prejšnjo nedeljo na vse kriplje dokazati, da so pravi pravcati komunisti...

„Vreme" o besnenju v Španiji

Beograjsko »Vreme« objavlja poročilo svojega posebnega dopisnika iz Španije, in sicer z naslovom »Grozno čiščenje Španije bo uničilo celo pokolenje«. V poročilu opisuje dopisnik, kako je prišel preko španske meje, ob kateri »se vije črno-rdeča zastava, ki bo stala Španijo strašno gomilo pol milijona trupel. V Španiji je danes strahovito klanje, in to ne samo na fronti, nego tudi za bojno črto v zasedenih mestih in vaseh. Prav nič ni pretirano, če se reče, da uporniki pobijejo polovico vseh ljudi v krajih, katere zasedejo. In to brez ozira na starost in spol. Dovolj je, če je bil kdo kdaj pristaš ali simpatizer ljudske fronte, in že je zapisan smrti. Čiščenje Španije od rdečih in komunističnih banditov je grozna stvarnost, ki bo uničila celo pokolenje. Samo Pamploni so do sedaj postrelili 600 ujetnikov, ki so se borili na vladni strani. Na neizbežno smrt pa čaka še 900 ljudi. Med njimi so tudi otroci«.

Mednarodni medicinski kongres v Beogradu

Beograd, 29. septembra. p. Na Kolarčevem ljudskem vseučilišču sta se pričela danes mednarodni medicinski kongres ter XV. mednarodni kongres hidrologov, klimatologov in balneologov. Njihova zveza praznuje letos 50-letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila 1886 v Biaritzu. Na kongres je prišlo zelo mnogo delegatov iz vsega sveta. Hotel »Srpski kralj«, kjer so delegati po večini nastanjeni, je ves v zastavah raznih držav.

Današnje otvoritve kongresa so se poleg delegatov udeležili načelnik glavnega generalnega štaba armijski general Milutin Nedić, predsednik senata dr. Ljubomir Tomašič, predsednik narodne skupščine Stevan Ćirić, diplomatski zbor, zastopniki naših znanstvenih ustanov in vseučilišč. Vlado je zastopal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković.

Ker je bil predsednik beograjske občine Vlada Ilić zdržan, je kongres otvoril minister Dragiša Cvetković, ki je v svojem otvoritvenem govoru izrazil zahvalo naše države, da so ji izkazali čast, da so določili Beograd za sedež svojih letošnjih zborovanj. Sledili so govori delegatov Francije, Italije, Češkoslovaške, Rumunije, Bolgarije, Zedinjenih držav, Turčije, Čila, latinske medicinske unije in drugih. Govorila sta tudi dr. Burian kot zastopnik Srbske akademije znanosti in dr. Ivković kot predstavnik zdravniškega društva. S tem je bila otvoritev kongresa zaključena.

Popoldne se je kongres nadaljeval v dvorani fiziološkega instituta, kjer so posamezni delegati takoj pričeli podajati svoje strokovne referate.

Starostno zavarovanje novinarjev

Beograd, 29. septembra. p. V nedeljo in ponedeljek je bila v novinarskem domu v Beogradu seja centralne uprave Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Seje so se polnoštevilno udeležili delegati vseh petih sekcij, vodil pa jo je predsednik JNU g. Stanko Virant. Večji del razprav je bil posvečen starostnemu in socialnemu zavarovanju novinarjev. O tej stvari so bili člani centralne uprave, kakor smo že včeraj poročali, sprejeti pri predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviću. Danes so se v isti zadevi oglasili pri ministru za socialno politiko g. Dragiši Cvetkoviću. Minister jim je izjavil, da je v popolnem soglasju s stališčem predsednika vlade tudi on za to, da se izvede pokojninsko zavarovanje novinarjev na osnovi obveznosti države po uredbi o novinarjih in s pomočjo pooblastil, ki jim ima minister v finančnem zakonu.

Ko se je razstal s člani centralne uprave JNU, jih je g. minister pooblastil, da pozdravijo svoje tovariše in jim sporoče, da je pokojninsko zavarovanje novinarjev le še vprašanje najkrajšega časa. Že v bližnjih dneh bo sklicana komisija vseh prizadetih činiteljev, ki bo stavila definitivne predloge za ureditev te pereče zadeve.

Angleški letalski tekmovalci v Beogradu

Beograd, 29. septembra. p. Davi se je pričela velika angleška letalska tekma na progi Portsmouth — Johannesburg v Južni Afriki, ki je dolga 6.540 milj. Proga je razdeljena v več etap. Prvi cilj tekmovanja je bil Beograd.

Na beograjskem letališču so že davi pripravili vse potrebno za sprejem angleških letalcev. Proti poldnevu so se na letališču zbrali zastopniki vojaškega in civilnega letalstva pod vodstvom generala Simonovića, angleški poslanik Campbell in druge ugledne osebnosti. Ob 12.08 je prispel na letališče prvi angleški letalec. Letalo je imelo št. 3. Do večera jih je pristalo na zemunskem letališču še sedem. Deveti letalec se je moral iz neznanih razlogov bržkone prisilno spustiti nekje sredi med Portsmouthom in Beogradom. Major Müller, ki je prispel kot zadnji v Zemun, se je zaradi velike izgube časa odrekel nadaljnjemu tekmovanju. Letalci so od Portsmoutha do Beograda preleteli 1.037 milj. Proga od Beograda do Kaira, kjer se morajo letalci zopet ustaviti, je dolga 1.160 milj.

Berlin, 29. septembra. AA. **Letalec Adington, ki sodeluje na letalski tekmi Velika Britanija-Južna Afrika, je moral v Regensburgu na Bavarskem pristati in je odstopil od nadaljnjega tekmovanja.**

Premestitev

Beograd, 29. septembra. p. Premeščena sta bila tehnična pristava inž. Josip Kankelj od inspekcije dela pri banski upravi v Ljubljani v Banjaluko ter inž. Josip Gorjanc iz Beograda k ljubljanski inspekciji dela.

Odpust iz drž. službe

Beograd, 29. septembra. p. Iz državne službe je odpuščena Vera Gregorka, računovodkinja pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani.

Francoski parlamentarci na Oplencu

Topola, 29. septembra. p. Dopoldne se je pripeljala na Oplenac francoska parlamentarna delegacija, ki je včeraj prispela v Beograd. Goste so sprejemali člani našega parlamenta. Delegacija se je poklonila na grobu pokojnega kralja Aleksandra I., na katerega je predsednik delegacije Blancheau položil lep venec.

Opoldne so imeli francoski in naši parlamentarci skupen obed v restavraciji na Oplencu, ki ga je priredilo predsedstvo narodne skupščine. Po obedu so si gostje ogledali vso okolico, zvečer pa so se vrnili v Beograd.

Klub poslancev JNS

Kakor nam poročajo iz Beograda, je poslanski klub JNS sklican na sejo za 1. oktobra. Na sejo so bili povabljeni vsa člani kluba. Za isti dan je sklican tudi Jevtićev poslanski klub.

Razpis volitev v drinski banovini

Službeni list banske uprave drinske banovine objavlja razpis splošnih občinskih volitev za to banovino. Volitve se bodo vršile, kakor je bilo neuradno že sporočeno, v nedeljo, dne 8. novembra.

Seton Watson v Zagrebu

Zagreb, 29. septembra. o. **Kakor poročamo** že med dnevnimi vestmi, se mudi angleški publicist Seton Watson v Zagrebu. Danes je sprejel predsednika »Seljačke sloge« Rudolfa Hercega in ravnatelja »Gospodarske sloge« dr. Rudolfa Bičanića. Pri njem so bili tudi novinarji, ki pa jim ni hotel dati nikake podrobnejše izjave. Dejal je le, da odpotuje jutri v Beograd, odkoder pa se kmalu spet vrne. Šele nato bo novinarjem dal bržkone daljšo izjavo. Iz Jugoslavije bo odpotoval v Češkoslovaško.

Beograjski župan pri knezu namestniku

Bled, 29. septembra. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je včeraj sprejel na gradiču Brdu v daljši avdienci beograjskega župana Vlado Ilića. Po avdienci je knez namestnik obdržal g. Ilića na kosilu.

Enajst milijonov za vodna dela v drinski banovini

Beograd, 29. septembra. AA. Po poročilu hidrotehničnega oddelka gradbenega ministrstva so na področju drinske banovine v delu ali pa so se zadnje čase končala tale hidrotehniška dela:

Zavarovanje desnega brega reke Save v znesku 210.000 Din, zavarovanje desnega brega Save poleg nasipa vodne zadruge Obega v znesku 100.000 Din, regulacija reke Lasve za 420.000 Din, regulacija reke Breslice v znesku 4 milijonov dinarjev, regulacijska dela na rekah Janji, Moravici i. dr. v znesku 540.000 Din, zvišanje obrambnih nasipov bijelinske vodne zadruge v znesku 1,100.000 Din, zvišanje obrambnih nasipov vodne zadruge Obega v znesku 300.000 Din, melioracija mačvanske vodne zadruge v znesku 1,000.000 Din, zvišanje nasipa in zavarovanje področja posavske vodne zadruge v znesku 500.000 Din, gradba 57 objektov za oskrbo s pitno vodo v znesku 2,871.000 Din.

Iz prosvetne službe

Beograd, 29. septembra. p. Upravitelj meščanske šole v Tržiču Josip Gorišek je premeščen za upravitelja meščanske šole v Orebiću.

Upokojeni so naslednji učitelji in učiteljice: Franjo Vendramin v Laporjah, Alojzij Peterlin v Kamniku, Marija Barle v Šmihelu pri Novem mestu, Franjo Mlekar v Ljubljani ter sreski šolski nadzornik Josip Gorup v Ptuju.

Popoln poraz v Pragi

Praga, 29. septembra o. Naši teniški igralci so v Pragi doživeli popoln poraz. Tudi v zadnji single partiji so Čehoslovaki odločili v svojo korist. Hecht je premagal Punčeca s 6:2, 6:1, 6:2, Časka pa Palado s 6:4, 7:5, 6:0. Ker so češkoslovaški igralci že včeraj dosegli stanje 4:0 in s tem tudi zmago, je bilo zanimanje občinstva danes zelo majhno. Današnjima igrama je prisostvoval jugoslovenski poslanik dr. Protić.

Val mraza se širi

Zagreb, 29. septembra. o. V Liki, Dalmaciji in Bosni je nastal prav hud mraz. V Splitu je danes ves dan deževalo. Na morju je nastal vihar. V hercegovskih in črnogorskih gorah sneži. Sneg je zapadel celo v Sarajevu in Gospiću.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Prevladujeta oblačnost in zmerna hladnost v vsej državi. Nekoliko jasno v dravski, savski in dunavski banovini. Dežuje tu pa tam v drniski in primorski banovini. Minimalna temperatura Zagreb 0, maksimalna Skoplje 26 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno in hladno vreme. Nekoliko se bo zjasnilo v severni polovici države. Deževalo bo še v južnih krajih in na vzhodu. Nekoliko močnega mraza utegne biti v severozahodnih in severnih krajih. Solnce vzhaja ob 5.34 in zahaja ob 17.21.

Zagrebška vremenska napoved za danes: Hladno, nekoliko vetrovno in po večini oblačno vreme.

Dunajska vremenska napoved za danes: Mraz, v mnogih krajih ponoči slana, po večini oblačno, brez posebnih padavin.

Na grobovih v Dobrudži

Tožna spominska svečanost pri spominski piramidi v Medžidiji

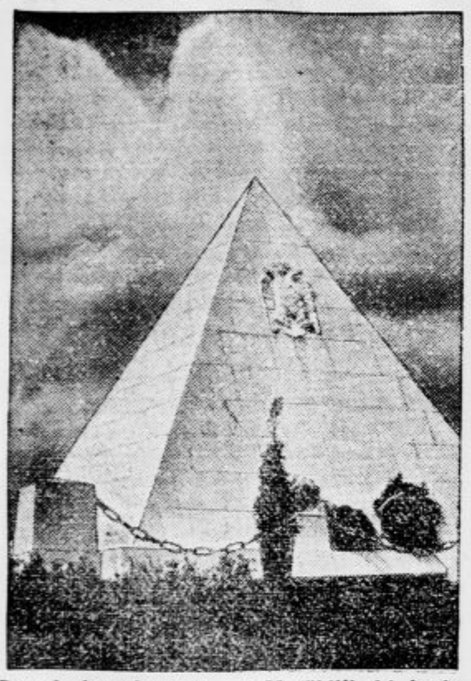

Spominska piramida v Medžidiji, ki jo je pred 10 leti dal postaviti Viteški kralj Aleksander

Medžidija, 29. septembra.

V soboto zjutraj ob 7.10 je krenil vlak iz Bukarešte proti Medžidiji, kamor smo se popeljali vojni dobrovoljci na grobove padlih bratov. Brzovlak je sopihal po ravni progi in srca dobrovoljcev so trepetala v pričakovanju svidenja po 20 letih z onimi kraji, kjer se je divizija hrabro borila in pomagala ustvarjati temelj močne Jugoslavije. Ko je vlak premeril 750 m dolgi most čez Dunav, je zapeljal v Dobrudžo, prepojeno z dobrovoljsko krvjo.

Na kolodvoru v Medžidiji je igrala vojaška godba našo in čsl. himno. Buren pozdrav. Sprevod je krenil proti hribčku, na katerem stoji spomenik, ki ga je pred 10 leti odkril blagopokojni Viteški kralj Aleksander I., da bo trajno pričeval o žrtvah za svobodo narodov Male antante. Preko ceste je bil velik napis: »Dobro ši došli naši prateli«. S hiš so plapolale v vetru naše in rumunske zastave. Ob spomeniku je stala vojaška četa z godbo in praporom na eni strani, na drugi pa kakih 500 šolskih otrok z učiteljskim zborom. Več ko 2.000 prebivalcev se je zgrnilo od blizu in daleč. Spomenik je bil ves v zastavah držav Male antante. Dva duhovnika sta opravila molitve za padle borce v spremstvu pevcev in godbe. V francoščini je imel slavnostni govor brigadni general Todicescu: »Dragi vojni tovariši! Po 20 letih ste prišli pod rumunsko solnce pogledat grobove padlih tovarišev, prišli ste pred spomenik onih, ki so padli pod junaškim vodstvom polkovnika Hadžića (Slava!) obujat spomine na junaštvo bratov, ki so padli za veliko Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunijo. Imena nad 200 častnikov in podčastnikov, blizu tisoč padlih in nad 7.000 ranjenih borcev hrabre divizije, preiskušene v neštetih borbah na dobruških poljanah, ostanejo zlato zapisana v narodih Male antante. Divizija je pokazala narodom vsega sveta, da ji je za domovino sladko umreti«...

Letala so v tem zabrnela nad spomenikom vsa množica se je pogreznila v enominutni molk. Tišino pa je spet prekinil govornik, ki je vzkliknil na čast mlademu kralju Jugoslavije in na čast prezidentu ČSR. Množica se je odzvala z gromovitim vzklikanjem, godba je odigrala obe himni. Voditelja obeh vojaških delegacij, naš in pa češkoslovaški general, sta se zahvalila rumunskemu tovarišu.

Stopil je v sredo množice k spomeniku slepi naš predsednik podpolkovnik Lujo Lovrić. Govoril je v francoščini: »Gospodje generali, dame in gospoda, dragi tovariši! Mi smo se tu borili pred 20 leti z mladostnim elanom, polni patriotizma in nacionalizma za svobodno Jugoslavijo. Prišli smo h grobovom padlih poveljnikov in tovarišev in smo se prepričali, da se tukajšnji narod še vedno spominja onih krvavih borb, ki so se bile tu za svobodo Češkoslovaške in Rumunije. Niste nas pozabili! V imenu naših poveljnikov se vam zahvaljujem za skrb, da so grobovi s spomenikom vred lepo okrašeni! (V srbohrvaščini:) Tovariši! Pred 20 leti je tu tekla iz naših src topla kri za kralja Karadjordjevića in domovino Jugoslavijo. Ta spomenik je postavil naš Viteški kralj. Ne vidim, toda slišim po trepetu zastav in v pišu vetra pozdrave onih, ki so brez solz žrtvovali življenje za našo svobodo. Vidim jih pred seboj, kakor sem jih v resnici videl pred 20 leti, hrabre borce z Dobrića, Tekelije, Amzaće in — Kokardže, one krvave Kokardže... Tovarišil Pod tem spomenikom so zbrane kosti 900 naših najhrabrejših sinov, ki so ustvarili temelj naši zedinjeni domovini, celo iz onih krajev, ki nam jih mirovne pogodbe niso prisodile. Tu počivajo kosti dobrovoljcev iz kršne Istre, solnčne Goriške, divne Koroške in drugih krajev za mejami... Dragi naši padli tovariši, bodite uverjeni, da živite v naših srcih veliki in nepozabljeni. Žrtvovali ste se, da lahko vaši otroci in nova pokolenja svobodno govore materinščino in v svobodi časte svojo narodno zastavo. Omogočili ste, da je danes naša država, najmočnejša na Balkanu, da je naša vojska in mornarica pripravljena braniti svetost naših meja in čuvati našega kralja in svobodo naroda. Naša trobojka se vam klanja, a mi vam prisegamo, da vam ohranimo najtoplejšo hvaležnost, ki naj ostane v narodu živa, dokler bo živel on. Ob vaših grobovih se v globoki hvaležnosti spominjamo rumunskega naroda in njega, ki ga vodi. Naj živi vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Karol!«

Godba je intonirala rumunsko himno, množica je odzdravljala. Prižgali smo svečo, ki so nam jo dali jugoslovenski vojni dobrovoljci, sedaj rumunski državljani iz okolice Temešvara. Vojaški delegaciji sta položili krasna venca k spomeniku. Bivši polkovni poveljnik upokojeni divizijski general Mitrović je kot najstarejši od še živih poveljnikov v takratni diviziji izrekel besede: »Ni mi mogoče oditi s tega svetega mesta, ne da bi tudi jaz pozdravil vas, hrabre dobrovoljce, ki med prvimi zaslužite naše spoštovanje in zahvalo. Toplega srca se spominjam vaših žrtev in vam kličem: Slava!«

Sledil je defilé okrog 300 oficirjev in mož broječe rumunske vojske ob igranju vojaške godbe. Potem smo se slikali pred spomenikom. Z avtobusi smo se odpeljali na kolodvor, kjer smo bili pogoščeni. Ali že se je kmalu približal redni vlak, h kateremu so priklopili naša dva posebna vagona. Ob burnem poslavljanju je vlak odbrzel proti Konstanci, glavnemu mestu in gospodarskemu središču Dobrudže, važnemu pristanišču ob Črnem morju. *E.*

Pred 20 leti: Kratek počitek na maršu v Dobrudžo

POGLEJTE SI DANES v KINU UNIONU velefantastičen film po romanu H. G. WELLSA

Življenje na svetu leta 2036!

KONEC IN PREPOROD SVETA

Rudarji iz Francije pripovedujejo

Jutri se vrne čez mejo večja skupina z avtobusom

Zagorje, 29. septembra.

V četrtek se odpeljejo naši rojaki, ki so se pripeljali prejšnjo soboto z velikim avtobusom na obisk k svojcem v naših rudarskih revirjih, nazaj v Francijo. Kakor znano, se je po neuspeli stavki leta 1924. izselilo veliko število naših rudarjev, ki so šli z družinami za zaslužkom v Nemčijo, Francijo in na Nizozemsko. Precej teh izseljencev se je vrnilo že po nekaj letih, druge so izgnali in tako jih le še prav malo število ostalo za mejami. Obiskal sem nekatere rojake, ki so na obisku v Zagorju. Pohvalno so se izrazili o zaslužku in življenju v Franciji.

Najnižji dnevni zaslužek rudarja je 34 frankov ali okrog 100 Din. Nekateri v rovih pa zaslužijo tudi od 45 do 80 frankov. Seveda ni treba prikrivati, da je to skrajno težko in nevarno delo. Zaslužek pa je posebno zadovoljiv, odkar je nastopila Blumova vlada. Zdaj bodo delali po 40 ur na teden, sobota bo prosta, šiht pa plačan.

Starostno zavarovanje je ugodno. Pričakuje se, da bo Jugoslavija v kratkem s Francijo sklenila enako važne in potrebne konvencije, kakršne obstojajo med Nemčijo in Jugoslavijo. Cene življenjskih potrebščin se nekako izravnavajo z našimi. Nekateri predmeti so cenejši, drugi spet dražji, kakor pri nas. Razlika je edino v večji zaposlitvi in v večjem zaslužku, ki omogoča tudi boljšo prehrano. Poleg razvedrila si lahko nekateri na mesec prihranijo toliko, kolikor iznaša pri nas zaslužek.

Vožnja z avtobusom na tako daljavo je sicer razvedrilna pa tudi utrudljiva. Vozita dva šoferja, eden od njiju je Slovenec Kobilšek. Vsak potnik je plačal za vožnjo 1.500 Din, vseh skupaj pa je 34 in bodo v četrtek zjutraj skupno krenili iz Ljubljane. Želimo jim srečno pot in veselo svidenje ob letu, ko se pripeljejo v večji skupini z vlakom. **J.**

Zadušnica za ubitim Miho Habihom

Jutri, v četrtek, ob sedmih zjutraj se bo brala pred glavnim oltarjem frančiškanske cerkve v Ljubljani maša zadušnica za slovenskega koroškega pevca Miho Habiha, člana prosvetnega društva »Zvezde« v Hodišah na Koroškem, ki je bil dne 13. septembra 1936, ko se je vračal s slovenske pevske prireditve v Logi vesi, zahrbtno umorjen. Moral je umreti, ker je bil pošten in zaveden Slovenec. Vabimo Vas vse, da skupaj dostojno počastimo spomin slovenskega pevca-mučenika ter da prosimo Boga, da podeli našim bratom na Koroškem moči, da ne bodo omagali v svojem trdem boju za svoj materini jezik in za čast Gospe Svete.

Koroščі.

Proti zobnemu kamnu

Solvolith

ki vsebuje naravno KARLOVARSKO RAZTEPALNO SOL

Varaždin vabi svoje bivše dijake

Ravnateljstvo gimnazije prosi za takojšnjo prijavo

Varaždin, 27. septembra.

V dneh 3. in 4. oktobra bo slavila varaždinska gimnazija tristoletnico svojega obstoja. Gimnazijo so osnovali l. 1636 jezuiti, katerim so sledili kot profesorji pavlini in frančiškani, nakar je l. 1850 prešla v svetne roke. Gimnazijo so obiskovali tudi mnogi Slovenci, mnogi pa so na njej delovali kot profesorji. Zato odbor pričakuje udeležencev tudi iz naših krajev.

Odbor za proslavo prosi vse one, ki mislijo proslavi prisostvovati, da prijavijo odboru svojo udeležbo ter odboru sporoče, kdaj pridejo in ali reflektirajo na stanovanje in hrano. Stanovanje bodo dobili pri privatnikih zastonj ali za malo odškodnino. Ravno tako bo odbor poskrbel, da dobe za primerno ceno hrano oni, ki se bodo oglasili o pravem času.

Program proslave je obširen: v soboto zvečer bo dijaški koncert, v nedeljo ob devetih svečana maša v gimnazijski cerkvi, nato odkritje spominskih plošč v obeh zgradbah in nato slavnostna akademija. Opoldne bo skupni obed in je želeti, da se ga vsi udeleženci proslave udeleže. Stal bo 30 Din za osebo in naj udeleženci v prijavi navedejo, da li se ga mislijo udeležiti.

Popoldne bomo šli na grobove bivših profesorjev na tukajšnjem lepem pokopališču in bo pevsko društvo »Tomislav« zapelo nagrobnice. Razen tega si bodo mogli udeleženci popoldne ogledati zanimivo razstavo, ki obsega razen navadnih strok še nove prirodopisne modele tukajšnjega profesorja Koščeca in važne dokumente iz tukajšnjih arhivov.

Zvečer ob devetih bo ples v gledališki dvorani. Ob tej prilki se bodo našli bivši učenci najrazličnijših letnikov. Kot zaključek prireditve so projektirani izleti v Trakoščan, Ptuj in Varaždinske Toplice, pa odbor prosi, da se reflektanti čimprej javijo. Na proslavo so povabljeni najvišji državni funkcijonarji in vsi bivši učenci. Tukajšnji profesor risanja slikar Kralj-Medjumurec je izdelal ličen poziv Njeg. Veličanstvu, katerega je odnesel v Beograd direktor gimnazije in predsednik slavnostnega odbora Josip Kraiščan, ki je na proslavo povabil tudi kr. vlado. Na proslavo sta povabljena tudi ban savske banovine in zagrebški nadškof dr. Bauer, ki je tudi bivši učenec tega zavoda.

Za tristoletnico bo odbor izdal spomenico, ki bo bogata tako po vsebini kakor obliki. Stala bo 30 Din in jo toplo priporočamo. Naroči se pri gimnazijskem ravnateljstvu.

K proslavi tristoletnice varaždinske gimnazije so zlasti povabljeni bivši dijaki tega zavoda, pa v kolikor kdo od njih ne prejme posebnega povabila, naj to smatra za povabilo. Prosimo samo še enkrat, da se vsi, ki se mislijo prireditve udeležiti, pravočasno javijo odboru za proslavo tristoletnice varaždinske gimnazije in navedejo zlasti, ali se bodo udeležili skupnega obeda.

Na svidenje v Varaždinu!

Tuhinjska dolina rešena poplav

Regulacija hudourne Nevljice bo v kratkem končana

Kamnik, 28. septembra.

Nevljica je tipičen hudournik, ki zbira v svoji strugi vodo iz Tuhinjske doline in jo pod kamniškim Starim gradom odtaka v Bistrico. S strmih pobočij, ki na obeh straneh stiskajo že tako ozko dolino, udere ob deževju voda in takoj napolni strugo Nevljice, ki ob količkaj večjem nalivu poplavi polja in travnike. Na hudo izsekanih pobočjih, kjer so bili prej bujni gozdi, se voda nič ne zadrži. Voda v strugi narašča v naglih sunkih, razdira bregove in se izliva čez robove ter napravlja občutno škodo revnim posestnikom v Tuhinjski dolini, večkrat pa je že ogrozila promet na cesti iz Kamnika—Motnik.

Prebivalstvo doline se je že več let potegovalo za regulacijo Nevljice, poudarjajoč veliko škodo, ki so jo povzročale poplave in korist, ki bi jo imela vsa dolina od uspešne regulacije. Morda bi v svojih prošnjah kakor vedno tudi še naprej naleteli na gluha ušesa, da se ni letos v februarju v Podhruški utrgal cel hrib in zdrčal v strugo Nevljice ter jo zasul, da se je razlila po poljih in zagrozila z uničenjem žage in mlina posestnika Franca Homarja. Plaz je sprožil potres in premaknil okrog 70.000 kubičnih metrov zemlje v dolino. Zavlačevanje regulacije Nevljice na tem mestu bi pomenilo veliko nevarnost v jesenskem deževju, zato so takoj spomladi začeli z deli.

Na ogroženem mestu so izkopali novo strugo, ki je široka in zavarovana z visokimi nasipi, tako da se ni bati, da bi tudi ob dolgotrajnem deževju voda mogla prestopiti bregove. Z izkopom nove struge sta bila odrezana dva ostra ovinka, padec pa so ublažili z zgraditvijo močnega jeza, pri katerem bo z zatvornicami reguliran odtok vode v mlin in žago.

Vsa dela na tem mestu so solidno izvršena, obrežje dobro zavarovano pred izpodkopavanjem, jez pa trdno zgrajen. Tako je prav. Boljše malo, pa tisto dobro izvršeno, da bo trajno držalo! Regulacijo Nevljice v Podhruški izvaja oddelek za regulacijo hudournikov pri kr. banski upravi, dela pa vodi načelnik višji svetnik g. Alojzij Štrancar. Delo gre zdaj že h koncu in bo v 14 dneh gotovo. Da pa bo to delo, ki bo veljalo 140.000 Din, trajne vrednosti, bo treba regulirati Nevljico še navzgor. Pri hudourniku je vedno tako, da voda na enem kraju odnaša, na drugem pa nanaša in povzroča tako dvojno škodo. Treba je preprečiti prvo pa bo druga sama od sebe odpadla. To načelo bo vodilno tudi pri regulaciji Nevljice, zato so že ta teden pričeli z nekaterimi deli v Lokah, kjer je na več mestih raztrgano obrežje in ima voda prosto pot za svoje razdiralno delo. Gornji tok Nevljice od Lok proti Tuhinju pa pride na vrsto v prihodnjem proračunu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Jutri poje v Elitnem kinu Matici kralj tenorjev v svojem najnovejšem in najboljšem filmu

BENJAMIN GIGLI: „AVE MARIJA“

Več resne vremenoslovne vzgoje med ljudi!

Sneg in hlad, ki ga je prinesel mrzli val, še ni merilo za zgodnjo snežno zimo

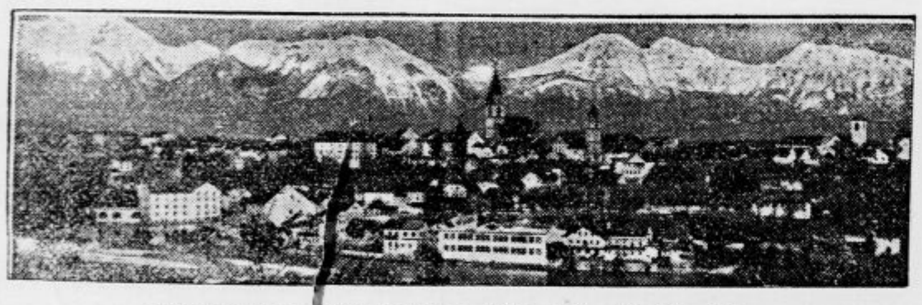

Naše Alpe je pobelil prvi jesenski sneg (ozadje Kranja)

Ljubljana, 29. septembra.

Vsako leto, ko se za sončnimi jesenskimi dnevi prej ali slej vleže prvi sneg na planine in na vrhove nižjega gričevja, se oglasijo brumni vremenarji in zatrobijo v svet zmerom isto pesem o skorajšnji zimi. Jesenske številke starih letnikov gotovega dela našega tiska nudijo le preveč dokazov, kako nesmiselne so te senzacije, s katerimi begajo široke množice čitateljev ljudje brez prave temeljne poglobitve v vremenoslovni študij najmlajše, še razvijajoče se vede našega stoletja. V svoji žal nekontrolirani vnemi, ki jo po prvem snegu v gorah podžiga še dilčarska ali bogvedi katera strast, že tehtajo napovedi o zgodnji, dolgotrajni snežni zimi itd. In če se potem neutemeljene jesenske njihove napovedi pozimi nočejo izpolniti, seveda spet niso v zadregi ter svoje lastne grehe naprtijo meteorologom in vremenoslovcem, češ, glejte jih, spet so se urezali ti kvaražugoni našega podnebja.

Takšno besedičenje ne le, da ni vredno resnega moža, mnogo več je škodljivo, ker zavaja ljudi na zgrešeno pot pouka o vremenu. Živimo v stoletju, ko se je povprečna izobrazba širokih množic povzpela mnogo više kakor nekdaj in razsodnost je našla pot celo že v naselja zapuščenega goratega sveta. Prav zato je še zmerom marsikje premalo poudarjena vzgojna smer javnega tiska, te mogočne velesile sveta, ki bi morala nuditi čitateljem v vseh panogah javnega življenja le zrelo jedro poučnega izpopolnjevanja o znanju v stvareh, o katerih so našli prvo osnovo že v šoli. Tiskana beseda o katerikoli vedi bi morala imeti vselej, kakor ona izgovorjena s katedra ljudske univerze, resno kvalifikacijo, ker le taka bo našla pot med ljudi in že sama po sebi širila v množici zanimanje za tisk. Nezreli, neutemeljeni izrodki, zabeljeni povrh z večno stereotipnimi frazami o ljubiteljih katerekoli vede, dajejo sebi kaj slabo spričevalo in žanjejo povsod le pavšalen zasmeh.

Vremenoslovje in dnevni tisk

Meteorologija, oziroma njen odcepek, vremenoslovna veda je ona panoga, ki bi jo moral tisk vsestransko podpreti, da najde svojo pot med ljudi. V naprednejših državah so moderni dnevniki že davno odprli predale tej mladi vedi in vsakdanje vremenske karte so velikemu delu javnega življenja, bodisi poljedelcem, raznim vrstam obrti in industrije, hotelirstvu, turizmu, zimskemu športu in v glavni meri letalskemu prometu, živo čitane vodnice.

Kako pomemben, visoko opredeljen je tedaj vzgojni pomen vremenoslovja, če najde široki krog čitateljev v tisku resen pouk o tej važni panogi! Stare obrabljene fraze, navada obešati spremembe vremena na posamezne dneve svetnikov, je znanost že davno zavrgla. Kmet si pač ni mogel drugače pomagati kakor da je izsledke svojega opazovanja zabeležil v pratiko. Izkušnje opazovanja vremena po ljudskih rekih raznih Matij, Než, Dorotej in drugih vremenskih pratikarjev so pokazale, da so ti izreki po večini prav tako varljivi, kakor je še zmerom težak znanstveni, z vsemi inštrumenti oboroženi študij vremenoslovja, najti čim verjetnejša pravila za osnovo določanja vremena.

In prav pri izpopolnitvi vremenoslovja je naloga tiska, da posreduje med podnebnimi dogodki svojega področja in znanostjo ter sproti ugotovljene izsledke na poučni način razjasni čitateljem. Pri tem je nujno potrebno znanje odnošajev o spreminjanju zračnega tlaka, vlage, temperature itd., predvsem pa točno čitanje vremenskih kart. Po zlatem Prešernovem reku »Le čevlje sodi naj Kopitar!«, ne sme biti vzgojni činitelj za javnost mnenje posameznikov, ki se ob lepem vremenu blaženi grejejo na soncu, čim pa plane med nje hlad, smatrajo za edino dejanje, po starem priljubljenem načinu izliti golido nezadovoljstva na »vremenske preroke«. Vprašanje, kdo ima od tega dobiček, je pridržano njim samim.

*

Vreme je silno nemiren pojav ozračja zato smo že pred tednom zapisali, da dotakratno lepo jesen lahko pokvarijo prehodne vremenske motnje.

Vpad hladnega oceanskega zraka

je prvi tak značilen primer letošnje jeseni. Že proti koncu minulega tedna je zavzemala mogočna atlantska depresija zmerom več prostora nad Evropo in še preden je dosegla severno obrobje Alp, je dunajska vremenska napoved v soboto že najavila hladno nedeljo, s snegom po gorah. In res se je mrzli oceanski val razlezel preko vse srednje Evrope in čez alpske grebene že silil na Jadran. Dopoldanska promenada v Ljubljani se je v nedeljo že končala ob sončnem vremenu, sredi popoldneva je pa depresijsko ozračje že pljusnilo močne nalive po vsej Sloveniji in severnojadranskem primorju. V petih dneh je zračni tlak padel od 770 na 753.3 mm.

Ker je bilo v soboto v našem sosedstvu ozračje še dokaj segreto, je umevno da so hladne morske struje v stiku s toplejšim zrakom povzročile močne nalive. Viharno vreme hladnega vala je pospešilo padec živega srebra na stopnjo, ki je bila v gorah že zrela za nastanek kristalnih snežnih kosmičev. Vsa vzhodna polovica mogočnega alpskega loka, češko obrobno gorovje, zapadni Karpati in severni del Dinarske gorske verige je zablestel v prvem jesenskem snegu.

Bela temena gora pa nikakor ne smejo biti merilo za skorajšnjo, pa morda celo hudo zimo. Iz kronike preteklih let poznamo primere, ko je viharen, hladen vremenski prevrat vrgel

sneg sredi septembra

v gornjo Italijo, na francosko Riviero, preko Pirenejev v Španijo in afriško obal, v pokrajine, ki celo pozimi pogrešajo sneg. Sledile so potem zime, ko je našim dilčarjem primanjkovalo snega. Po lepi jeseni je n. pr. sredi oktobra 1934 pobelil sneg ravnine Slovenije, naslednjo, prav milo zimo je spet primanjkovalo snega in zimski sportniki so morali na snežne poljane visoko v planine.

Mrzli vetrovi nad Slovenijo

Za vsakim trajno lepim jesenskim vremenom povzroči nenadno nastopajoči hlad vselej močno reakcijo. Temperature naglo padejo in še malo prej sonca navajeno telo je naenkrat premraženo. Kaj pomeni tak padec toplote, bodisi podnevi ali ponoči, za več ko 10 stopinj, občutimo zdaj. Toda še vsaka jesen prinaša, čim manj je deževna, tem več takih hladnih skokov in kronika septembrskega vremena prejšnjih let jih ne pogreša. V oktobru in dostikrat še v novembru, je hladnemu vpadu zraka sledilo lepo jesensko vreme in letošnji primer bo v tem pogledu zanimiv prispevek k nastopanju zime.

Z izjemo širokega pasu, od Skandinavije preko srednje Evrope do obal Sredozemskega morja, je ostala Evropa še dalje deležna lepega vremena. Krepka atlantska depresija se je zavlekla dalje na severovzhod Rusije, za njo pa pritiska k nam gnan od mrzlih vetrov iz severno-vzhodne smeri, še zmerom hlad, tako da bo treba na sončne dneve stanovitnega vremena še počakati. Sklepati zaradi sedanje nagle vremenske spremembe na kakršenkoli potek letošnje zime, je po prvem mesecu jeseni prav tako neosnovano, kakor bi bilo smešno trditi, da mora n. pr. zaradi pomladno toplih dni sredi februarja že biti konec snega ali zime.

—mc

Domače vesti

- **Priprave za odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju so v polnem teku.** O slavnosti so se posvetovala vsa jeseniška društva in so iz svoje srede izvolila ožji odbor, ki vodi vse podrobno delo. Sv. maša bo pred poslopjem narodne šole, v slabem vremenu pa v farni cerkvi. Na sporedu je tudi obhod po mestu z izhodiščem izpred kolodvora.. Natančen program bo objavljen, ko bodo vsi občinski odbori, društva, gasilske čete, šole itd. poročali o svoji udeležbi in ko se bo natančno vedelo, kdaj prispe vlak iz Francije. Pripravljalni odbor je tudi prosil za uvedbo turistovskega vlaka, ki prispe na Jesenice ob pol 8. zjutraj. Ravno tako je tudi prosil za poseben vlak iz Bohinjske Bistrice do Jesenic, kar pa bo združeno z velikimi težkočami. Namestu vencev, ki bi jih polagala razna društva, obč. odbori in drugi, naj bi darovali vsi ti primerno vsoto za reveže. Tega dne se odpeljejo z rudarji iz Francije tudi Jeseničani na Oplenac. Vožnja stane brez hrane in prenočišča 269 Din. Kdor bi se nameraval udeležiti tega potovanja, naj sporoči to pripravljalnemu odboru za odkritje spomenika na Jesenicah. K udeležbi odkritja spomenika vabimo vsa društva od blizu in daleč. Društva pa, ki so prejela pismeno vabilo, naj javijo želje, ki jih imajo v tem pogledu, kakor tudi število udeležencev pravočasno imenovanemu odboru.

* **V nacionalni uri v radiu** bodo meseca oktobra predavali poleg drugih tudi naslednji slovenski predavatelji: 5. oktobra urednik dr. Tine **Debeljak** o poljsko-slovenskih kulturnih odnosih, 17. oktobra urednik Božidar **Borko** o razvoju slovenskega revijalnega tiska, 21. oktobra skladatelj prof. Slavko **Osterc** o slovenskem samospevu in 26. oktobra strokovni učitelj Rudolf **Dostal** o kulturnem pokretu Slovencev v letu 1848.

* **Seeton Watson v Zagrebu.** Že tri dni biva v Zagrebu sloveči angleški publicist Seeton Watson, častni doktor zagrebške univerze, da se informira o naših razmerah. Obiskal je dr. Mačka in se je dolgo razgovarjal z njim, potem je odšel še k dr. Trumbiću. V hotelu »Esplanade«, kjer se je nastanil, so Watsona obiskali tudi dr. Budisavljević, Vilder in Sava Kosanović. Iz Zagreba odpotuje Seeton Watson danes ali jutri v Beograd.

* **Cestarji so dobili žolte zastavice.** Pred mesecem smo poročali, da so cestarji na banovinskih cestah dobili rdeče zastavice, po katerih jih nadzorni organi lahko spoznajo in najdejo pri delu na cesti. Ker pa pri nas pomeni rdeča zastavica opozorilo avtomobilistom in voznikom za nevarnosti na cesti, so se pojavili proti temu upravičeni pomisleki. Zaradi usodne zamenjave teh zastavic bi blizu Kamnika kmalu nastala nesreča, ki bi doletela nekega inozemskega avtomobilista. Zdaj so cestarji dobili nove oranžaste zastavice, ki že vihrajo ob cestah namestu prejšnjih rdečih. Voznikom in avtomobilistom si zdaj ne bo več treba beliti glave, ali naj ob pojavu rdeče zastavice ustavijo vozilo ali ne. Zdaj bo vsak vedel: rdeča zastavica pomeni nevarnost na cesti, žolta pa bližino cestarja.

BLAGO ZA
moške suknje!
Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!
A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22,
Vas postreže najbolje!

* **Vesela dijaška skupščina.** Mnoge tegobe tarejo današnje studente, toda onim v Petrovgradu sredi bogate Vojvodine ni zmanjkalo humorja. S svojo veselo skupščino, ki so jo imeli v nedeljo, so vzbudili pozornost nekaterih listov, ki poročajo, da si je organizacija akademikov v Petrovgradu izvolila nič manj kakor 15 sekcij, za vsako sekcijo seveda posebnega »pročelnika«, in tako so prav za prav vsi navzočni člani postali predsedniki. Sekcije so pa naslednje: znanstvena, literarna, sportna, šahovska, tehnična, glasbena, analfabetska, diletantska, zadružna, knjižnična in čitalniška, anketna, socialno-higienska, stenografska in mirovna. Slednjič je padel predlog, da se osnuje še kvartopirska sekcija, toda simpatični predlog vendar ni prišel na glasovanje.

* **Huda burja na Jadranu.** Iz Splita poročajo, da se je tudi na Jadranu vreme nenadno sprevrglo in so zlasti v noči od nedelje na ponedeljek imeli strahovito burjo. Neznana je usoda nekaterih ribiških ladij, ki so bile daleč zunaj na morju. V nekaterih vinogradih je toča napravila občutno škodo.

* **Ogenj pod Sv. Joštom.** Žrtev požara so postali gospodarski objekti posestnika Janeza Rakovca p. d. Murčka iz Javornika pod Sv. Joštom. Nesrečo je povzročila strela, ki je švignila z oreha na pod in šupo ter ju takoj užgala. Bila je velika nevarnost tudi za domačijo samo. Streho so prekrili z mokrimi plahtami in rjuhami ter tako preprečili še hujše zlo. Pod in šupa sta popolnoma pogorela, gospodarju je jedva uspelo, da je rešil živino in slamoreznico, dočim je sečo in poljske pridelke pogoltnil ogenj. Požar, ki je izbruhnil okrog 21. se je videl po vsem Sorškem polju, prav do Škofje Loke, ki je bila v mnenju, da gori na Čepuljah. Rakovec trpi prav veliko škodo. Gašenje je oviralo pomanjkanje vode.

* **Požar v Konjiški vasi.** V nedeljo zjutraj okrog 2. je nebo zažarelo nad Konjiško vasjo, ki je 3 km oddaljena od Slovenskih Konjic. Budni občinski organi so takoj alarmirali dobro organizirano konjiško gasilsko četo, ki je bila v nekaj minutah z gasilskim avtom in motorno brizgalno pri požaru. Žal v tej vasi ni vode. Izpraznili so vodnjak, zaman. Gorelo je pri posestniku Juriju Petelinku, po domače pri Lokaču, in sicer je zgorel kozolec z vsemi poljskimi pridelki, da je škode nad 25.000 Din, zavarovalnina pa je neprimerno nižja. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen. Sreča v nesreči je bila, da ni pihal veter, sicer bi bila v nevarnosti vsa vas, ker so hiše krite s slamo.

* **»Umetnost«** se bo imenoval novi list, stanovsko glasilo, ki ga bo izdajalo Društvo slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani štirikrat na leto. Prva številka »Umetnosti« bo obsegala 16 strani, izpolnjenih s prispevki naših umetnikov iz tu- in inozemstva. List, ki ga bodo krasile številne umetniške reprodukcije, izide prihodnje dni.

* **Velika otmica** je bila izvršena v vasi Bačvanu v srezu Bosanski Novi. Več ko 30 oboroženih kmetov pod vodstvom Petra Kosa iz Dubice je obkolilo domačijo kmeta Sretenija Zlokape, da mu otmejo sestro Anko. Najprej so dekle vprašali, če se hoče poročiti s Petrom Kosom. Ko se je branila — menda bolj zaradi lepšega — so jo lepo popadli, na konja z njo in v beg. Seveda so otmičarji tudi postrelili nekaj patron in je po naključju ranjen Zlokapov 3-letni sinček, ki ima prestreljeno roko.

* **Dve smrti v globokem vodnjaku.** V soboto popoldne se je primerila huda nesreča v Popovičevem brdu, pri Karlovcu. Vodovod sta kopala 16-letni Mirko Petrovič in 40-letni zidar Maksim Jelača. Ko sta bila v globini 29 m in sta nevarno delo že končavala, so ju omamili plini. Prvi se je začel dušiti Mirko Petrovič, a čim mu je Maksim Jelača hitel na pomoč, se je tudi sam onesvestil. Ljudje so takoj pogrešili oba, vendar pa je v tem ravno nastal hud naliv in reševanje ni bilo mogoče. Šele zvečer, ko so že prihiteli tudi orožniki, so izvlekli oba mrtva. Komisija bo ugotovila pravi vzrok njune smrti.

Kronično zagatenje in njegove slabe posledice, posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno preskušenim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno **Franz-Josefovo** grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže, Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo **Franz-Josefovo vodo,** so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.
Og. reg. S. br. 15485/35

* **Tragedija uboge družine.** Strašna nesreča je zadela družino ubogega kočijaža Momirja Andjelkovića na Makišu pri Beogradu. Ponoči je nenadno nastal požar. Tragedija je večja, kakor se je izprva zdelo. Za Andjelkovićem, ki je zgorel kot živa bakla, je naslednjo noč izdihnila hčerka Danica. Njene opekline so bile posebno hude. Pa tudi Andjelkovićeva žena Julka utegne vsak trenutek izdihniti. Njeno stanje je tem hujše, ker bi morala v kratkem roditi. Zdravniki so sicer izvršili majhno operacijo, toda dvomijo o uspehu. Tako utegne od vse družine Momirja Andjelkovića ostati živ edino 3-letni sinček Dragoljub, ki se dobro počuti, a siromaček ne sluti, kaj se je zgodilo z njegovimi dragimi. Strokovna komisija je ponovno pregledala hišico Momirja Andjelkovića in presodila, da nesreče najbrž ni povzročila petrolejka, marveč strela. Značilno pa je, da nihče od sosedov ni čul usodnega treska.

* **Iz maščevanja so ubili otroka.** V vasi Glogovici pri Aleksincu je eksplodirala stara granata v rokah 16letnega Hranislava Živanovića. Fant je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu nato podlegel v niški bolnici. Kakor je dognala preiskava, je granato našel na polju Hranislavov stric. Izročil jo je vaškemu kovaču, ki jo je pregledal in presodil, da ni več nevarna. Nato jo je dal Hranislavu, da z iglo spravi smodnik iz nje. Nenadno je granata eksplodirala. Starši sodijo, da sta stric in kovač zamislila na tak način uboja iz maščevanja, ker sta že 20 let z njimi sprta.

* **Z nožem je tovarišu razklal trebuh.** V Podsusedu je kmet Ivan Repec s tovarišema Marijanom in Jožefom Živoderom napadel Ivana Čusaka. Močan udarec z nožem je Čusaku razklal ves trebuh, nato je Repec svojo žrtev dobesedno zaklal. Navzlic tako strašnim poškodbam je Čusak že premeril kakih 20 korakov do svoje hiše, kjer se je zgrudil mrtev na pragu.

* **Živina brez gospodarja na cesti.** Ko se je posestnik France Banič s Konca v občini Šmihel-Stopiče na Dolenjskem pred nekaj dnevi vračal s karlovškega sejma, je na cesti naletel na mlado junico, ki ji kljub skrbnemu povpraševanju po okolici ni mogel najti lastnika. Zadnjič pa je neki vagabund naletel na cesti med Karlovcem in Novim mestom na lepo rejeno svinjo, ki se je bržkone izgubila iz tropa, ki so ga gnali mešetarji s sejma. Orožniki poizvedujejo za gospodarjem.

* **Konja s priprego mu je odpeljal iz hleva.** Na škodo posestnika Ivana Koreša v Puščavi pri Sv. Lovrencu na Pohorju je pred nekaj dnevi izvršil neznan storilec izredno drzno tatvino. Ponoči se mu je pritihotapil v hlev, odvezal lepo, rjavo, 3500 Din vredno kobilo, jo okomatal z opremo in jo vpregel v mesarski voz ter se na tihem odpeljal proti Mariboru. Tudi voz in oprema sta vredna 2000 Din, da trpi Ivan Kores precej občutno škodo. Tatvine je osumljen neki mlajši moški s sportno čepico na glavi, ki je z ukradeno vprego pobegnil po vsej priliki proti Prekmurju, in savski banovini.

* **Benetke—Padova,** avto, 10.—13. X. Nedeljski eno- in dvodnevni avtoizleti: Trst, Gorica—Trst. Beograd—Oplenac, kraljev grob brzovlak, 9. X. Rim—Neapelj, 12 dni po Italiji, brzovlak, 19. X. Pojasnila pošlje zastonj uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Wolfova 1.

* **Tako imenovani zeleni oblog na zobeh otrok** je prav pogost pojav, ki nastane zato, ker se zaradi nezadostnega čiščenja ostankov jedi — v glavnem lepljive mase sladkorja — ustvarjajo kisline, ki omehčajo zobovje in ga polnijo z zelenimi nitkastimi glivicami (mikrobi). Zato si morajo otroci čistiti zobe z dobro pasto in ščetko. Pasta Odol za zobe čisti temeljito in ne škoduje blesku zobovja, desinficira ga, prijetna je, dobrega okusa in da čist dih.

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

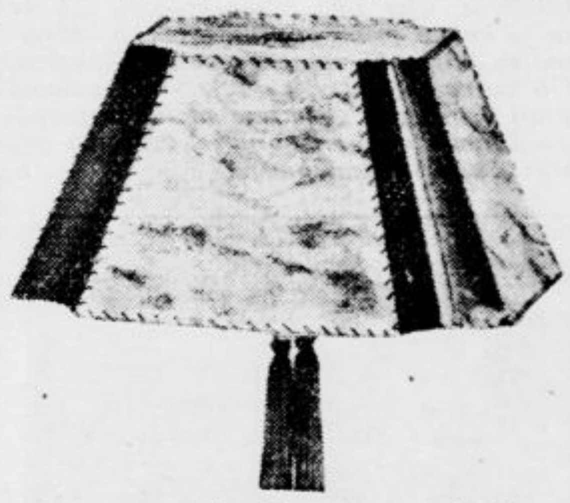

Pergamentni in celon senčniki po najnovejših osnutkih pri M. TIČAR, Ljubljana.

Volitve jeseni — **Lutz.**

Iz Ljubljane

u— **Ljubljanskim občanom!** Mestno poglavarstvo objavlja: Minilo je poletje, doba toplih in lepih dni. Nehote zre vsakdo z neprijenimi občutki zimi naproti. Tema, mraz in mokrota nas čakajo. Brez ončno bo življenje onim, ki imajo svoj dom, toplo peč, polno mizo in zdravje. V kakšno neprodirno noč pa zro ob tem času oni, ki nimajo doma, ki imajo komaj slabo streho nad seboj, ki prezebajo pod milim nebom, ki love najpotrebnejše za preživljanje sestradani in onemogli, ki leže bolni pohabljeni in nesposobni za življenjski boj! Njim res solnce ne sije, za njo življenje ni vredno tega imena. Ali je prav, da pustimo tako gorje, da ga gledamo v svoji sredi? Naše udobje in veselje ni lepo, dokler še drugi strajado in trjse. Vsak mora pomagati! Mora! Po krščanski zapovedi mora in po svojem človeškem dostojanstvu. Tu prosi za številne uboge njihova in Vaša občina. Občina, ta velika družina ima dolžnosti, da opozori one, ki jim življenje ni pretežko, na soobčane, ki jim življenje naliva le pelina v čašo. Oddolžimo se, pomagajmo! Občina ljubljanska bo v prid brezposelnim pobirala v zimskih mesecih od oktobra do aprila po 1 Din od stanovanjske in poslovne sobe in po 4 Din za vsakega uslužbenca od delodajalcev. Zbirala bo te prispevke od onih, ki se bodo k dajatvi prostovoljno prijavili. Slajše je dati prostovoljno, kot prisilno. Naši občani bodo pokazali, kako razumevajo občansko skupnost, dokazali bodo, da nočejo biti le samoljubni pospeševatelji svojih lastnih dobrin, temveč da se čutijo člane družbe, občanstva, naroda in da hočejo pomagati potrebnim. Ko bo mestna občina ljubljanska poslala prijavnico za plačevanje tega prostovoljnega socialnega prispevka, naj ne bo nikogar, ki bi se k plačevanju ne prijavil. Prostovoljna davščina na sobe in uslužbence naj bo dokaz, **da ima Ljubljana usmiljeno srce, da se njeni občani z veseljem odzivajo klicu: «Pomagajte revnim!»**

u— **Članski sestanek ljubljanske sekcije Jugoslovenskega novinarskega udruženja** bo v četrtek, dne 1. oktobra t. l. ob 14. uri v kavarni Emona, I. nadstropje v svrho razgovora o važnih stanovskih zadevah. Člani—novinarji naj se zanesljivo udeleže!

u— **Angleško društvo** prične 15. oktobra spet z rednimi tečaji iz angleščine za začetnike in naprednejše, ki se bodo vršili pod strokovnim vodstvom angleške učiteljice. Vpisovanje v tečaje se vrši do 15. oktobra vsako sredo in soboto od 18. do 19. v društveni knjižnici, Wolfova ulica 1/I. Ob zadostnih prijavah se bo vršil tudi mladinski tečaj za angleščino. Obenem sporoča društvo vsem, ki se zanimajo za angleški jezik in literaturo, da poseduje bogato knjižnico angleških knjig, ki so na razpolago članom vsako sredo in soboto od 18. do 19. tudi za izposojanje. Poleg tega dobiva društvo veliko število časnikov, tednikov in mesečnikov politične, leposlovne in umetniške vsebine, večinoma bogato ilustrirane. Tako prejema dnevnik The Daily Telegraph, leposlovne in politične tednike The Time and Tide, Great Britain and East, The New Statesman and Nation; The Spectator, The Listener; The Manchester Guardian; ilustrirani tednik The Sphere; humoristične tednike The Punch in The Passing Show ter mesečnike The Studio, The National Geographic Magazin in The Ideal Home. Pričenši z 21. oktobra se bodo vršile v klubovi knjižnici za člane in vpeljane goste vsako sredo zvečer čajanke. Informacije v društveni sobi ob omenjenih urah ali pri blagajniku dr. Zdenku Šviglju, tel. 2474.

u— **Ljubljanska Filharmonija, edini slovenski simfonični orkester, in pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske sta se združila v prvovrstno izvajajoče umetniško telo, ki nam bo dalo z izvedbo Lisztovega oratorija »Kristus«** pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča, v ponedeljek 5. oktobra prav gotovo prvovrsten umetniški užitek. Skupne skušnje so v najboljšem teku, delo je izredno zanimivo in učinkovito, polno prelepih solističnih, zborovskih, predvsem pa orkestralnih mest. Obe umetniški korporaciji bosta nastopili polnoštevilno v prenovljeni Filharmonični dvorani, ki bo ta večer v polni meri dokazala, da je pridržala svoj priznani sloves ene najbolj akustičnih dvoran cele Srednje Evropi. Zaradi velikega števila sodelovalcev bo koncertni oder podaljšan in z vsakega mesta v dvorani se vidi celotni izvajajoči korpus. Z vso pravico opozarjamo na ponedeljkov koncert in vabimo občinstvo, da ga poseti v velikem številu. Predprodaja vstopnic od danes dalje v knjigarni Glasbene Matice.

BLAGO ZA
damske plašče!
Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!
A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22,
Vas postreže najbolje!

u— **Otvoritveni koncert** v mali Filharmonični dvorani, ki je bil nameravan za petek dne 2. oktobra se je moral odložiti na 12. oktober, ker člani Slovenskega vokalnega kvinteta zaradi obolelosti g. Romana Petrovčiča ne bi mogli sodelovati.

u— **Praznik ugledne Ljubljančanke.** Gospa **Marija Rögerjeva,** roj. Mally, vdova po trgovcu in hišnem posestniku v Ljubljani, je 27. septembra praznovala svoj 90. rojstni dan v krogu svojih najožjih rodbinskih članov, ki so prišli od blizu in daleč čestitat svoji dobri materi, babici in prababici. Jubilantka je navzlic visoki starosti duševno in telesno še čisto pri moči in se zanima za vse dogodke v svetu. Želimo še mnogo zadovoljnosti!

u— **Uprava cestne železnice sporoča,** da bo od 1. oktobra t. l. promet na progi Št. Vid—Šiška—Ljubljana podaljšan od kavarne Evrope do konca Gradišča. Vozovi na tej progi bodo vozili iz Št. Vida in Šiške direktno do Gradišča in obratno. Postajališče za progo proti Šiški in Št. Vidu bo v Gradišču pred Vidmarjevo pekarno. Tudi promet na krožni progi bo spremenjen in sicer tako, da bo vozilo 5 voz stalno v smeri od vojne bolnišnice mimo magistrata, glavnega kolodvora po Jegličevi cesti proti vojni bolnišnici, trije vozovi pa bodo vozili po krožni progi v obratni smeri, to je: Hrvatski trg—Jegličeva cesta, mimo glavnega kolodvora in magistrata na Hrvatski trg.

PARKETI
cenejši kot ladijski pod!
Torej?
REMEC & Co
tovarna parketov in upognjenega pohištva,
DUPLICA — KAMNIK

u— **Postopanje za odobrenje kupnih pogodb.** V 50-kilometerski obmejni coni, v katero spada tudi Ljubljana, so zdaj v veljavi posebna določila glede nakupa zemljišč in posestev. Za inozemce, ki nakupijo posestva v obmejni coni, je potrebno v prvi vrsti odobrenje notrajnega ministrstva in pa ministrstva za vojno in mornarico. Pa tudi za naše državljane veljajo zdaj pri zemljiških transakcijah posebna določila. Čl. 35. finančnega zakona za 1936-37 določa posebno komisijo, ki ima odobriti zadevne kupne pogodbe. Ta »komisija za odobravanje prenosa nepremičnin« se ustanovi pri vsakem sreskem sodišču, kjer se nahaja zemljiškoknjižni urad. V Ljubljani tvorijo komisijo: starešina sreskega sodišča g. Jakob Jerman, ali njega namestnik s. o. s. g. Ferdinand Merala, dalje odposlanec upravne oblasti I. stopnje: za mesto zastopnik mestne občine, za okolico zastopnik sreskega načelstva v Ljubljani, naposled župan ali kak občinski odbornik dotične občine, v kateri je bilo posestvo kupljeno. Ta komisija se ima sestajati vsakih 15 dni. V Ljubljani se bo sestala prihodnji ponedeljek. Ima rešiti več predlogov. Umestno je, da kupci vselej predlože komisiji svojo domovnico, s katero dokažejo jugoslovansko državljanstvo.

KINO IDEAL
PREMIERA!
WILLIAM BOYD in PAVLA STONE
v filmu
Junak nad junaki
Pustolovščine nekronanega »kralja prerije«
Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

u— **Še zmerom naročila po telefonu.** Med najbolj priljubljene trike, h katerim se dandanes zatekajo razni brezimni sleparčki in pustolovci, spada pač trik z naročilom po telefonu, ki so mu v prejšnjih časih že neštetokrat nasedli razni naši trgovci in podjetniki, a zdaj že daljšo dobo vsaj v Ljubljani ni bilo čuti o njem. Pred nekaj dnevi je zapel telefon v pisarni znane izdelovalnice kranjskih klobas g. Miroslava Urbasa in neznan glas je naročil, naj na račun Slovenske Matice takoj dostavijo k prvemu gorenjskemu vlaku na postajo 100 kranjskih klobas, ki jih Slovenska Matica potrebuje za neko večjo ekskurzijo. Tvrdka je naročilu ljubeznivo ustregla, dva neznanca sta pri vlaku pošiljko prevzela, a ko je kasneje pisarni Matice dostavila svoj račun, je prišlo na dan, da gre za tatinsko potegavščino. Za sleparji policija nima sledu.

u— **Hranilne knjižice brez konca in kraja.** Mimo velikih afer o nepoštenem prekupčevanju s hranilnimi knjižicami, kakršna je bila na primer Graškova zadeva, ima kriminalni oddelek stalno opravka z raznimi nerednostmi, za katere je posel s hranilnimi knjižicami dandanes tako vabljivo pripraven. Tako je policija v ponedeljek aretirala nekega zasebnega uradnika, ki je bil zadnji čas zaposlen v neki gospodarski pisarni v Ljubljani, a je imel zaradi nedovoljenih finančnih manipulacij že nekajkrat opravka s sodiščem. Mož, ki je imel v službi stalno posla tudi s prodajo in nakupom denarnih vlog in ki so ga zmerom vsi cenili kot izredno verziranega gospodarskega posredovalca, je v šefovi pisarni na lastno pest prevzel od strank za okrog 20.000 Din nominalne vrednosti hranilnih knjižic z obljubo, da jih bo čim ugodneje dalje prodal. Ker se pa kupčija, kakor se to tako rado zgodi, za lastnike knjižic ni kdo ve kaj obnesla, so ga ovadili policiji, ki zdaj raziskuje vso stvar in bo aretiranca izročila sodišču.

Elitni kino Matica
Tel. 2124
Danes nepreklicno poslednjič Millöckerjeva prekrasna opereta
DIJAK PROSJAK
Carola Höhn, Marika Rökk, Johann Heesters, Ida Wüst, Fritz Kampers

Kino Sloga, tel. 27-30
Premiera prekrasnega filma v nemškem jeziku z lepo Joano Crawford
NE MARAM VEČ ŽENSK

Kino Union, tel. 22-21
Premiera fantastičnega velefilma po slovitem romanu H. G. Welsa v režiji A. Korde
KONEC IN PREPOROD SVETA
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15

u— **Sestanek staršev in interesentov za mladinske glasbene tečaje,** na katerem se bodo določili dnevi in ure pouka, se bo vršil dne 2. oktobra ob 20. uri na Beiweisovi cesti 21, pritličje. Nadalje se istotam sprejemajo prijave za brezplačni pevski pouk mladine manj premožnih staršev, fantov in deklic od 7. do 17. leta.

u— **Ravnateljstvo šole Glasbene Matice** vabi starše, ki so vpisali otroke v otroški glasbeni vrtec, da pridejo danes ob pol 17. v sobo št. 6. poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici na razgovor glede pouka in učnih ur. Vabljeni so tudi drugi, ki se zanimajo za vrtec, a še niso vpisali otrok.

u— **Otvoritev III. drž. realne gimnazije preložena.** Otvoritvena služba božja bo v nedeljo 18. oktobra ob 10., blagoslovitev poslopja ob 11. Pričetek rednega pouka bo v ponedeljek 19. oktobra ob 8. Prvošolci naj pridejo ob 15. Ravnateljstvo bo od8. oktobra poslovalo v novem šolskem poslopju. Telef. 34-80.

u— **Surov napad sredi noči.** Včeraj se je na kirurški oddelek zatekel po zdravniško pomoč 33-letni fotograf Andrej Rovan iz Stražišča pri Kranju, ki je postal 16. t. m. v lastnem stanovanju žrtev divjaškega napada. Sredi noči so trije oboroženi neznanci vdrli v njegov dom in Rovana brez povoda neusmiljeno pretepli s palicami, da je dobil poškodbe po glavi. Ker si ni mogel takoj poiskati primerne zdravniške oskrbe, se je ranam pridružila nevarna zastrupitev v glavi. Razen Rovana sta bili pri napadu pretepeni tudi njegova žena in mati.

Najslajša in najboljša
krepilna pijača je
BERMET — VINO,
črnina iz Fruške gore,
Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: **B. Marinkov,** Sremski Karlovci, Fruška gora.

u— **Blagajnica Poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani** bo poslovala od 1. oktobra dalje za stranke od 8. do pol 14. ure.

u— **Potovanje po svetu** otežkoča obilica različnih jezikov. Esperanto je ključ v svet. Naučiti se ga morete hitro v tečaju, ki ga bo otvoril v petek 2. oktobra t. l. ob 20. »Klub esperantistov v Ljubljani« v svojem lokalu, Cankarjevo nabrežje 7./I.

u— **Dr. Dereani,** Kongresni trg 14, se je vrnil in zdravi očesno in ušesno bolne.

u— **Vpisovanje v enoletno trgovsko šolo** »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15, še danes in jutri. Pouk se prične 1. oktobra.

u— **Plesni zavod »Jenko« v Kazini otvori letošnjo sezono 5. oktobra,** ko se vrne mojster Jenko z inozemskega študijskega potovanja. Informacije in vpisovanje od 1. oktobra dalje.

Volitve jeseni — **Lutz.**

Iz Celja

e— **Ljudsko vseučilišče** je imelo v ponedeljek zvečer redni občni zbor v risalnici meščanske šole. Zbor je otvoril s pozdravnimi besedami zaslužni predsednik vladni svetnik g. Lilek, nato pa je poročal podpredsednik g. ravnatelj Cilenšek, da se je začela sezona predavanj na Ljudskem vseučilišču lani 11. novembra, ter se je zahvalil ravnatelju deške meščanske šole g. Černeju za naklonjenost in mestni občini in banski upravi za podporo. Tajnica gdč. Debelakova je poročala, da je bilo lani 21 predavanj. Povprečen obisk je znašal lani 88 nasproti 73 v predlanski sezoni. Eno predavanje je bilo z eksperimenti, 14 pa s skioptičnimi slikami. Najboljše obiskano je bilo predavanje g. Cvetka Šviglja o naših Alpah poleti in pozimi, ki se ga je udeležilo 409 oseb. Za predavanja je skrbel podpredsednik g. ravnatelj Cilenšek. Na ustanovnem občnem zboru ljudskih univerz kraljevine Jugoslavije, ki je bil lani 9. in 10. novembra v Beogradu, je zastopal Ljudsko vseučilišče v Celju g. Melihar. Lani ustanovljeni rezervni fond za popravila skioptikona in nove nabave se je v preteklem letu zvišal od 5000 na 7000 Din. Ljudsko vseučilišče je priredilo pod vodstvom prof. Meliharja poučen izlet na severni Jadran in v Liko. Poročilo

blagajnika g. Zdravka Kovača izkazuje 12.636 Din dohodkov in 10.180 Din izdatkov. Saldo znaša 6.882 Din. Knjižničar g. Javšovec je poročal, da ima knjižnica 269 knjig, 11 več nego lani. Na predlog pregledovalca računov g. ravn. Turnška je prejel ves odbor razrešnico, blagajniku pa je bila izrečena zahvala. Za predsednika je bil spet izvoljen vladni svetnik g. Lilek, v odbor pa gg. ravnatelj Cilenšek, ravnatelj Černej, ravnatelj Marinček, Debelakova, prof. dr. Perparjeva, Zdravko Kovač, Javšovec, prof. dr. Žgeč, Godnik in prof. Melihar. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. ravnatelj Turnšek in Roš. Zastopnik delavstva g. Vodopivec je izjavil, da bo delavstvo, ki je dobilo svojega zastopnika v odboru, podpiralo Ljudsko vseučilišče.

e— **T. K. Skala v Celju** priredi v soboto 3. oktobra v Narodnem domu »Skalaški večer« s plesom. Obleka po možnosti planinska.

e— **Tečaj francoskega jezika** za mladino osnovnih in meščanskih šol bo ob četrtkih in ponedeljkih od štirih do petih v mestni dekliški šoli. Začetek jutri v četrtek. Prijave vsakikrat pred poukom.

KINO METROPOL. — Danes »4½ MUŠKETIRJI« in nov foxov tednik.

e— **Smrtna nesreča kolesarja.** Ko se je peljal 28-letni hlapec Franc Podbregar iz Letuša v nedeljo zvečer s kolesom brez luči po cesti v okolici Braslovč, je trčil s kolesom v neki voz in zadel s tako silo s trebuhom v oje voza, da si je pretrgal črева. Težko poškodovanega Podbregarja so prepeljali v ponedeljek v celjsko bolnišnico, kjer je opolnoči od ponedeljka na torek podlegel poškodbi.

e— **Drzen prijatelj tuje lastnine.** Včeraj dopoldne je 26-letni posestnikov sin Vinko Simončič iz Leskovca pri Krškem, sedaj brez stalnega bivališča, ukradel delavcu Antonu Zupancu na Bregu na dvorišču obešen suknjič in dvoje hlač v skupni vrednosti 400 Din. Ukradene predmete je hotel prodati nekemu starinarju, ki mu pa je izjavil, da ne more kupiti stvari, če mu ne prinese potrdilo policije, da so ti predmeti Simončičeva last. Simončič je zares stopil v policijsko stražnico in zahteval tako potrdilo. V tem je stopila v stražnico Zupančeva žena in takoj spoznala ukradene predmete, ki jih je imel Simončič pri sebi. Simončiča so nato takoj aretirali. V neki celjski gostilni je bil pustil zavitek, v katerem je imel nekaj obleke, perila in čevlje, ki pa so menda njegova last.

e— **Nabavite si takoj srečke** za novo kolo drž. razredne loterije. Srečke dobite v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

a— **Oto Minařik v Mariboru.** Za nedeljsko premiero »Zorke« bo prispel v Maribor znani češki literat in avtor omenjene igre, da bo prisostvoval njeni prvi predstavi v Mariboru.

a— **Gledališke novice.** Druga letošnja dramska premiera bo v soboto. Pri premieri Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« sodelujejo Rasbergerjeva kot Jacinta, Nakrst kot Peter, Gorinšek kot Zlodej, nadalje Kraljeva, Savinova, Zakrajškova, Starčeva, P. Kovič, Rasberger, Košuta, Blaž, Borko, J. Kovič, Verdonik, Košič, Malec, Crnobori in Štandeker.

a— **Iz pravoslavne cerkvene občine.** Novi pravoslavni paroh g. Ivoševič iz Zaječara je prispel včeraj v Maribor in je prevzel svoje posle.

a— **Pobrežke novice.** Na zadnji seji sedanjega občinskega odbora se je sklenilo, da se pošlje pritožba na pristojno mesto radi načina preureditve Kralja Petra trga v Mariboru. — Pobreško občanstvo sta dobila Marija Kotnik in Franc Korbun, zagotovilo sprejema pa Franjo Nemec in Franc Podgornik. — Prošnji Hutterjevih delavcev glede starostnega zavarovanja se ugodi v toliko, da bodo oproščeni vseh občinskih taks.

a— **Pohorje v beli obleki.** V noči na torek je zapadlo na Pohorju in sicer na Klopnem vrhu precej snega, kar je povzročilo v dolini precejšen padec temperature.

a— **Skrivnostno izginulih 15 jurjev.** Neki marenberški gostilničar in trgovec je prodal v Osijek cel splav drv. Za dobavljeni les je prejel v Osijeku 15 jurjev, ki jih je zavil v navaden časopisni papir. Ko pa je prišel domov, je izročil ta zavitek ženi, rekoč, da ji je prinesel malo darilo. Žena je bila trenotno zaposlena in je zavitek dala v predpasnik, ne da bi ga odprla. Šele, ko jo je mož kasneje vprašal, kam je dala denar, je opazila, da zavitka nima več v predpasniku. Vso zadevo so naznanili orožnikom, ki zdaj poizvedujejo po premetenem nepridipravu, ki je izmaknil zavitek z denarjem.

a— **Lepo se je uvedla** gostilničarka Fani Račičeva v Spodnjih Hočah 32. pri Mariboru. S 1. oktobrom praznuje majhen jubilej, namreč 10-letnico odkar pridno in dobro streže svojim gostom. Želimo ji mnogo uspehov tudi v bodočnosti!

a— **Bomba je eksplodirala!** Ob tem vzkliku so se pasanti, ki so šli v ponedeljek v večernih urah mimo prodajalne Mestnega električkega podjetja, od strahu razpršili, ko se je nepričakovano in z močnim pokom na drobce razletelo izložbeno okno, iz katerega se je pojavil krepko razvit doberman. V omenjeno prodajalno je namreč prišla nakupovat vpokojenka Leopoldina Eiglova, ki je pripeljajala s seboj dobermana z nagobčnikom. Nenadoma pa se je pes z vso silo zakadil skozi veliko izložbeno okno na ulico. Ko so ljudje videli, da ni nevarnosti, so se približali trgovini v takšni množici, da je moral organ javnega reda poskrbeti za prostor mimoidočim pasantom. Povzročena škoda znaša 7.500 dinarjev.

Naročniki ponedeljskega „Jutra“ prejemajo revijo „Življenje in svet“ zastonj.

Gospodarstvo

Trgovinski sporazum z Italijo na bazi 50 odst. prejšnjega izvoza

Za izvoz in uvoz je določeno razmerje 1 : 1

Začasni trgovinski sporazum med našo državo in Italijo, ki je bil podpisan 26. t. m. v Rimu **bo stopil v veljavo 1. oktobra** in bo veljal 6 mesecev to je do 31. marca 1937. Kakor je »Jutro« že poročalo, **se bo po tem sporazumu vršila blagovna izmenjava z Italijo v razmerju 1 : 1.**

Izvoz in uvoz bosta znašala mesečno po 33 milijonov Din

V pogodbi je predvideno, da bo znašal naš izvoz v Italijo v dobi od 1. oktobra t. l. do konca marca prihodnjega leta 62.5 milijona lir (ca 200 milij. Din) in prav toliko naš uvoz iz Italije. Mesečna vrednost našega izvoza v Italijo je torej za dobo veljavnosti sporazuma določena na 10.4 milijona lir (33 milijonov Din), to je nekoliko več, nego bi znašal naš izvoz po italijanskem predlogu od 29. avgusta.

Bodoči izvoz bo znašal polovico prejšnjega izvoza

Mesečni izvozni kontingent 10.4 milijona lir odnosno **33 milijonov Din ustreza približno 50% izvoza v dobi pred sankcijami,** kajti v 6 mesecih od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935 je znašal naš izvoz v Italijo 376.3 milijona Din ali povprečno 62.7 milijona Din na mesec. **Mesečni uvozni kontingent v enaki višini 33 milijonov Din pa ustreza približno 78% našega uvoza iz Italije v dobi pred sankcijami,** kajti od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935 smo iz Italije uvozili za 254.6 milijona Din ali povprečno 42.3 milijona Din na mesec.

Kontingenti za uvoz našega blaga v Italijo so zaenkrat določeni za dobo 3 mesecev. Nanašajo se predvsem na les, govejo živino, žito, kovine itd. Težkoče so obstojale pri določitvi kontingentov za naš uvoz iz Italije, ker je Italija že v svojem memorandu od 29. avgusta postavila načelo, da prodaja bombažno predivo le za plačilo v devizah, ker mora sama bombaž plačati v devizah. Ker pa je doslej pretežni del našega uvoza iz Italije predstavljal bombažno predivo in v drugih italijanskih izvoznih predmetih nimamo večje uvozne potrebe, je končno Italija pristala na to, **da bomo tudi uvoženo predivo plačali preko kliringa.** Poleg prediva bomo iz Italije uvažali vse ono blago, ki smo ga prej kupovali, zlasti motorna vozila, tekstilne proizvode, umetno svilo, južno sadje in kolonijalno blago.

Obračunski tečaj 338 Din za 100 lir

Novi trgovinski sporazum vsebuje tudi določbe o plačilnem prometu. Predvsem je urejeno vprašanje **postopne likvidacije naših blokiranih terjatev v Italiji,** ki znašajo okrog 220 milijonov Din. Na podlagi teh starih terjatev naša Narodna banka ne bo več izdajala izvoznikom kliriških nakaznic na lire. Za nove posle iz blagovnega prometa bo ustanovljen nov kliriški račun. Glede obračunavanja medsebojnih terjatev v tem novem kliriškem računu pa bosta naša Narodna banka in Italijanski nacionalni devizni institut od časa do časa sporazumno določila obračunski tečaj. **Za prvo dobo je predvidena relacija 29.50 lir za 100 Din, kar ustreza tečaju 338 Din za 100 lir.** Ta tečaj je nekoliko višji, nego znaša v zadnjem času tečaj kliriških nakaznic v lirah (3.20). Podrobnosti o sporazumu glede plačilnega prometa še niso znane. Vsiljuje pa se nam že danes vprašanje, kako bo z našimi finančnimi plačili, če bo blagovna izmenjava v bodoče urejena na bazi 1 : 1. Iz prejšnjega našega trgovinskega poslovanja z Italijo je znano, da zahtevajo naša finančna plačila (pomorske prevoznine, zavarovalnine itd.), da je naša trgovinska bilanca z Italijo aktivna. Prav to dejstvo je bilo pri prejšnjem plačilnem sporazumu z Italijo merodajno, da nam je Italija plačala 15% vrednosti našega blaga v devizah. Prejšnji kliriški sporazum je s tem postavil načelo, da se naj normalno razvija naš promet z Italijo v razmerju 100 : 85 med našim izvozom v Italijo in uvozom iz Italije. Dokler imamo iz dobe pred sankcijami terjatve v Italiji, se bodo ta plačila še lahko vršila na breme teh terjatev, za daljšo dobo pa bo seveda glede na izravnavo naše plačilne bilance z Italijo potrebno, da se razmerje med izvozom in uvozom drugače uredi.

Likvidacija starih terjatev

Zaenkrat še niso znane podrobnosti o tem, kako se bodo po novem trgovinskem sporazumu likvidirale naše stare kliriške terjatve v Italiji. Po informacijah iz Beograda je predvideno, da bo na breme tega salda **naša država oddala italijanski industriji državna naročila.** Točna višina naših starih terjatev še ni znana. Znan je samo saldo terjatev v italijanskem kliringu na podlagi vplačil, ki so jih izvršili italijanski uvozniki našega blaga do pričetka sankcij, to je do 18. novembra 1935. Ta saldo znaša sedaj 37.9 milijona lir. Seveda pa so bila tudi v času sankcij in pozneje izvršena vplačila od strani italijanskih uvoznikov v kliring in se računa, da je bila na ta način vplačana protivrednost okrog 100 milijonov Din. V celoti bodo znašale torej skupne naše stare terjatve v Italiji 220 milijonov Din.

V trgovinskem sporazumu je načelo svobodne izmenjave blaga in največjih ugodnosti spremenjeno v smislu nove italijanske trgovinske politike. — Na osnovi praktičnih rezultatov, ki se bodo pokazali pri izvajanju tega sporazuma, **je za prihodnje leto predvidena sklenitev nove popolne trgovinske pogodbe med obema državama.**

Naša delegacija se je v ponedeljek vrnila iz Rima in je šef delegacije, pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Pilja včeraj podal ministrskemu predsedniku svoj referat o rezultatih pogajanj.

Dividenda PAB največ 3%

Že včeraj smo poročali, da so zadnje dni precej popustile delnice Privilegirane agrarne banke. V začetku prejšnjega tedna so notirale okrog 240 Din za 500 Din nominala, včeraj pa so bili v Beogradu zaključki po 175 do 190. Navedli smo tudi, da je to v zvezi z novo uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov. O vzrokih tega nazadovanja delnic PAB poroča beograjsko »Vreme« med drugim naslednje:

Med delničarji PAB je uredba o likvidaciji kmečkih dolgov vzbudila neko vznemirjenost, zlasti glede na določbe 4. poglavja člena 5, po katerem bo pripadel računu posebnega fonda za ureditev kmečkih dolgov do njegove končne amortizacije med drugim tudi višek dividende, ki bi jo Privilegirana agrarna banka lahko izplačala delničarjem preko 3% (po členu 50 zakona o PAB jamči država za 6% dividendo). Če se vzame v poštev, da je bilo zadnja leta delovanje banke zaradi kmečkega moratorija docela paralizirano, tedaj je jasno, da bančni dohodki ne bi mogli dovoliti kritja vseh izdatkov in povrhu še izdatkov za dividendo 6% letno. Verjetno obstoja tudi naziranje, po katerem bi morala država nadoknaditi razliko glede na okolnost, da je zajamčila 6% dividendo. Ta dividenda pa je bila garantirana pri docela drugačnih okolnostih, ko ni bilo mogoče predvideti, kakšne perturbacije bodo še nastale v naših kreditnih odnošajih. Upoštevati je treba tudi žrtve države za likvidacijo kmečkih dolgov, ki bodo znašale na leto 80 do 100 milijonov Din. V času, ko država v težkih finančnih razmerah prevzema tako breme, se lahko s pravico pričakuje, da bodo delničarji PAB pripravljeni nekaj žrtvovati in ne bodo zahtevali, da se jim dividenda izplača na breme državnega proračuna.

List nadalje opozarja, da znaša pri nakupu delnic po 220 Din tudi pri 3% dividendi obrestovanje 6.8%. Vrhu tega je finančni minister deloma olajšal izgubo, ki bi jo trpeli delničarji PAB, ker se po novi uredbi (člen 34) dividende PAB oproščajo vseh državnih in samoupravnih davkov, doklad in taks kakršnekoli vrste. Ta oprostitev velja že za poslovno leto 1936. Delničarji PAB bodo torej v bodoče dobivali na delnico v nominalni vrednosti 500 Din 15 Din dividende brez odbitka 10% za dividendni davek.

Obseg devalvacije v Švici in Nizozemski

Včerajšnji tečaji curiške borze že upoštevajo devalvacijo švicarskega franka, zato notirajo tuje devize sorazmerno višje. Tečaji so bili javljeni za devize Newyork, Bruselj, London, Stockholm, Oslo Kobenhavn in tudi za Amsterdam. Povišanje v primeri s prejšnjimi zlatimi paritetami **ustreza približno 30 odstotnemu zmanjšanju zlate vrednosti švicarskega franka,** tečaji pa se očitno še niso ustalili na novi bazi. Pri 30% devalvaciji švicarskega franka bi moral znašati pribitek k starim paritetnim tečajem 42.85%. V resnici je bil tečaj ameriškega dolarja (ki je danes še edino zlato merilo) v primeri s prejšnjo pariteto povišan za preko 41%, pri državah angleškega bloka pa je ta pribitek nekoliko manjši in znaša 37.4%.

Značilno je, da je zabeležen tudi tečaj holandskega goldinarja, ki bo kakor znano, prav tako devalviran. V ponedeljek je bilo javljeno, da bo Nizozemska izvedla devalvacijo v enakem obsegu, kakor Švica, to je za okrog 30%. Pri enakem obsegu devalvacije bi moral ostati tečaj devize Amsterdam v Curihu nespremenjen, kakor je bil prej. Ker pa je v resnici povišan v primeri s prejšnjo pariteto za 15%, bi se moglo iz tega sklepati, **da Nizozemska ne bo goldinarja devalvirala za 30%, temveč le za okrog 20%.**

Trgovinska pogodba z Nizozemsko

Kakor smo že poročali je bil te dni v Beogradu podpisan nov trgovinski sporazum med našo državo in Nizozemsko. Za našo državo je sporazum podpisal trgovinski minister dr. Vrbanič, za Nizozemsko pa odpravnik poslov Trostenborg de Bruin. Namen novega trgovinskega sporazuma je predvsem ta, da se **odstrani pasivnost naše trgovine z Nizozemsko.** Lani je znašal naš uvoz iz Nizozemske 64.5 milijona, naš izvoz v Nizozemsko pa komaj 15.5 milijona, tako da smo bili pasivni za 49 milijonov. Letos se je to razmerje zboljšalo, vendar smo zadnje čase imeli zopet precej težkoč pri izvozu pšenice v Nizozemsko. Po novem sporazumu bo plačilni promet ostal nadalje svoboden in ne bo uveden kliring. Nizozemska se je obvezala, da bo **dopuščala svoboden uvoz pšenice in koruze iz Jugoslavije** brez omejitev v obliki kontingentov. Tudi se je obvezala, priznati naši državi kontingent za uvoz 2000 ton oljnatih pogač in kontingent za uvoz 8000 ton jugoslovenskega cianamida. Naša država pa je dala jamstvo, da bodo uvozniki nizozemskega blaga, kolikor spada pod uvozno kontrolo, dobili brez omejitev potrebna devizna dovoljenja za več čas trajanja sporazuma. Priznali smo tudi carinske olajšave za uvoz kondenziranega mleka iz Nizozemske ter za uvoz nizozemskega cvetja, sira in rastlin.

Važna je določba o novi pogodbi, po kateri se **osnuje mešana jugoslovensko-nizozemska komisija,** ki bo skrbela za pravilno izvajanje sporazuma in ki bo skušala najti pota za poglobitev trgovinskih odnošajev med obema državama. Pogodba stopi v veljavo 1. oktobra in bo trajala eno leto, lahko pa se potem podaljša.

Gospodarske vesti

= **Uredba o zaščiti kmetov ne dopušča odpisov v breme vlagateljev!** Ker se širijo o novi uredbi o kmečki zaščiti neosnovane govorice, opozarja Zveza jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani na to, da ne grozi vlagateljem denarnih zavodov nikaka nevarnost delnega odpisovanja vlog, ker bodo vsi denarni zavodi, ki bodo odpisali svojim kmečkim dolžnikom del njihovih dolgov, prejeli od države odškodnino za vse odpise, za katere ne bi zadostovale njihove rezerve in pri bankah še polovica delniške glavnice. Zato nova uredba o kmečki zaščiti sploh ne dopušča niti najmanjšega odpisa v breme vlagateljev.

= **Bodočnost dinarja.** Kakor se zdi, naš dinar zaradi splošne devalvacije zlatih valut ne bo prizadet. Tečaji na svobodnem trgu se zadnje dni niso spremenili. V privatnem kliringu je danes angleški funt celo za malenkost popustil na 233.4350, dočim se je doslej držal stabilno na višini 234. To popuščanje je v zvezi z oslabitvijo funta na mednarodnih tržiščih. Po vesteh iz Beograda pričakujejo v tamošnjih finančnih krogih edino to, da bo pri nas zvišana oficielna premija od sedanjih 28.5% na višino privatne premije, s čimer bi samo priznali dejansko stanje. Kakor znano, znaša v privatnem prometu premija nekaj nad 40%. Če bi se pri nas oficielna premija dvignila na to višino, bi to pomenilo, da bo končno devalviran naš dinar v enakem razmerju kakor švicarski frank, kajti 42% premiji ustreza 30% devalvacija. Tako povišanje oficielne premije bi se poznalo le v nekaterih kliringih, kjer se obračunavajo plačila po oficielnem tečaju, izvoznikom pa bi v toliko koristilo, da bi izginila razlika, ki je doslej obstojala v tem, da so morali del dobljenih deviz odstopiti Narodni banki po oficielnem tečaju z 28.5% premijo, dočim so drugi del že sedaj lahko prodali po tečaju v svobodnem prometu. O možnosti povišanja oficielne premije na višino svobodne premije smo poročali v zvezi z devalvacijo francoskega franka že v nedeljski številki. Tako povišanje pa bi bilo tudi zaradi tega priporočljivo, ker bi se s tem odstranile sedaj obstoječe razlike med oficielnimi tečaji in tečaji v svobodnem prometu in ker na drugi strani končni obseg devalvacije dinarja ne more biti manjši nego obseg devalvacije v državah zlatega bloka. Sedanja premija 28.5% ustreza namreč le zmanjšanju vrednosti dinarja nasproti stabilizacijski vrednosti iz leta 1931 za dobrih 22% prejšnje stabilizacijske vrednosti.

= **Naše izvozniške terjatve v Madžarski.** Te dni se je končalo v Budimpešti drugo zasedanje madžarsko-jugoslovenske mešane komisije, ki je bila ustanovljena v smislu trgovinskega sporazuma iz leta 1934 (prvo zasedanje je bilo lani v Beogradu). Komisija je predvsem razpravljala o vprašanjih trgovinskega prometa v zvezi s težkočami, ki so se pojavile v plačilnem prometu, saj so **naše izvozniške terjatve v Madžarski dosegle vsoto 90 milijonov Din.** Za likvidacijo tega salda je komisija predlagala, da se izvršijo neka naročila v Madžarski in da se istočasno reši vprašanje nekaterih madžarskih terjatev pri nas. Kar se tiče bodočega plačilnega prometa in novih trgovinskih olajšav, je komisija sestavila obsežen načrt, ki bo predmet poznejših trgovinskih pogajanj. Sklenjeno je bilo, da **se 26. oktobra t. l. pričnejo pogajanja za sklenitev novega trgovinskega sporazuma, ki bi stopil na mesto dosedanjega** in bi bolje ustrezal interesom trgovinskega prometa med obema državama. Zasedanje mešane komisije je trajalo šest dni in se je naša delegacija pod vodstvom dr. Save Obradovića že vrnila v Beograd.

= **Letno poročilo Prizada.** Iz letnega poročila Privilegirane družbe za izvoz kmetijskih pridelkov (Prizada) je razvidno, da je ta družba v poslovnem letu 1935/36, kupila 4754 vagonov pšenice (v prejšnjem letu 14.081 vagonov) in je za to pšenico plačala 64.5 milijona Din (v prejšnjem letu 203.4 milijona Din). Pretežni del kupljene pšenice (3060 vagonov) je družba lani prodala v državi sami. Ob koncu poslovnega leta je družba prodala vse stare zaloge in je zaključila svoje posle v pšenici z dobičkom 4 milijonov Din.

Borze

29. septembra

Na ljubljanski borzi danes ni bilo oficielnih tečajev deviz. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 8.54, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 234. V zagrebškem privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 8.5050, angleški funti po 233.4350, grški boni pa po 30. Nemški kliriški čeki stanejo v Ljubljani 13.65, v Beogradu 13.4685 in v Zagrebu 13.55 odnosno za konec oktobra 13.33650 in za konec novembra 13.25. Kliriške nakaznice v lirah so se v Zagrebu nudile po 3.19.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda nekoliko popustila in je bila zaključena po 361 (v Beogradu po 360 —363). Promet je bil še v 7% Blairovem posojilu po 72.50 in pozneje po 72 (v Beogradu po 71.25 do 71.50) ter v 8% Blairovem posojilu po 82 in pozneje po 81.75. Zaključki so bili tudi v delnicah Trboveljske po 155 in 163, dočim so delnice PAB nadalje popuščale brez prometa.

Devize

Beograd. Bruselj 753.87 — 760.49, London 219.32 — 221.98, Newyork kabel 4451.22 — 4464.45, Newyork ček 4429.22 — 4442.45.

Curih. Današnji tečaji v primeri s tečaji od zadnjega petka:

	29. sept.	25. sept
London	21.35	15.54
Newyork	432.00	307.25
Bruselj	73.00	51.8750
Amsterdam	240.00	207.70
Stockholm	110.10	80.1250
Oslo	107.30	78.10
Kobenhavn	95.35	69.3750

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 361—362, 6% begluške 67.50—68, 7% stabiliz. 75—81, 7% Blair 71.50—72, 8% Blair 81.50—81.75; delnice: PAB 185—190, Trboveljska 160—165, Šečerana Osijek 135—140, Guttmann 25 den.

Beograd. Vojna škoda 361—362 (360—363) 6% begluške 68.50—6875 (68.25), 7% invest. 84—84.50 (84), 7% stabiliz. 83.50 bl., 7% Drž. hip. banka 86 den. (86), 7% Blair 71.25—71.50 (71.25—71.50) PAB 178—181 (175—190).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ *Chicago*, 29. septembra. Začetni tečaji: *pšenica:* za dec. 114.50, za maj 113; *koruza:* za dec. 95.25, za maj 90.50.

+ **Novosadska blagovna borza (29. t. m.)** Tendenca mirna. Pšenica (v svob. prometu): baška okolica Sombor, sremska, slavonska 138 — 140;; baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, južnobanatska 140 — 142; gornjebanatska 141 — 143; gornjebaška 144 — 146; baška ladja Tisa 153 — 155; sremska ladja Sava 148 — 150. **Ječmen:** baški in sremski, 64 kg 96 — 98. **Oves:** baški, sremski in slavonski 87.50 — 90. **Rž:** baška 110 — 112. **Koruza:** baška in sremska 94 — 96, banatska 91 — 93. **Moka:** baška, sremska, slavonska in banatska »0g« in »0gg« 225 — 240; »2« 205 — 220; »5« 190 — 200; »6« 170 — 180, »7« 140 — 150; in banatska 73 — 76. **Fižol:** baški in sremski brez vreče 162.50 — 165.

BOMBAŽ

+ *Liverpool*, 28. septembra. Tendenca stalna Zaključni tečaji: za okt. 6.63 (prejšnji dan 6.59), za dec. 6.58 (6.54).

+ *Newyork*, 28. septembra. Tendenca dobro vztrajajoča. Zaključni tečaji: za okt. 12.07 (11.94), za dec. 12.00 (11.88).

Vašim lasem je potreben

Silvikrin

Koncentrirana naravna hrana za lase

Silvikrin prepreči izpadanje las, pospešuje rast las ter zdravi kožo na glavi. Prhlaj izgine preko noči, lasje pa dobijo sijaj, zdravje, mladost in lepoto.

To je neophodna potrebščina Vašega umivalnika.

Silvikrin

oživlja lasno rast

Gillette

MODRE GILLETTE

električno kaljene britvice napravijo britje prijetno in jamčijo bolj pogosto uporabo vsake britvice.

Volitve TOI

Ljubljana, 29. septembra.

Za volitve v Zbornico TOI so razgrnjeni volilni imeniki po raznih krajih dravske banovine. Sezname so sestavila posamezna združenja trgovcev, obrtnikov in gostinske obrti. Industrijci, ki jih je v dravski banovini 288 kot volilnih upravičencev, bodo volili pismeno z glasovnicami po pošti, ker je za nje določena samo ena volilna komisija v Ljubljani. Ostali trije odseki bodo volili osebno na posameznih, za nje določenih voliščih.

V Ljubljani je vseh volilnih upravičencev 3.428. Od teh odpade na: industrijski odsek 76, trgovinski 1381, obrtniški 1615 in gostinski 356. V trgovinski odsek je všteto: 1228 trgovcev raznih strok, 72 prevoznikov, 24 bančnih in zavarovalnih zavodov, 51 avtotaksijev in izvoščkov in 6 avtobusnih podjetnikov. Volilno pravico ima le še 9 izvoščkov, kar dovolj pové, kako zginja iz uličnega življenja in prometa slavni fijakerski stan. Med obrtniškimi volilnimi upravičenci so najštevilnejši: čevljarji 184, kleparji 46, ključavničarji 43, krojači 870, mesarji 138, mizarji 83, peki 65, sobo- in črkoslikarji 57 in urarji 34. Vseh volilnih upravičencev v gostinskem odseku je v Ljubljani 356. Za volitve je določenih 5 volišč. Volijo tako-le: I. volišče (mestni magistrat) trgovci, II. mestni dom trgovci, III. in IV. volišče na liceju obrtniki in V. volišče na humanistični gimnaziji deloma obrtniki, potem vsi gostilničarji in kavarnarji.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda 30. septembra: Za narodov blagor. Red Sreda.

Četrtek 1. oktobra: Kralj Lear. Red Četrtek.

Petek 2. oktobra: Zaprto.

Sobota 3. oktobra: Tudi Lela bo nosila klobuk. Premierski abonma.

OPERA

Sreda 30. septembra: Matija Gubec. Premierski abonma.

Četrtek 1. oktobra: Zaprto.

Petek 2. oktobra: ob 15. Lucia di Lamermoor. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 5 do 16 Din.

Sobota 3. oktobra: Traviata. Gostuje tenorist g. Anton Drmota. Izven. Cene od 36 Din navzdol.

Srečke državne razredne loterije

I. razreda 33. kola

DOBITE V

ZADRUŽNI HRANILNICI — Dalmatinova ul. 6.

Srebanje I. razreda bo 13. in 14. oktobra t. l.

Železniška nesreča pri Lurdu

Reševalci na delu kmalu potem, ko se je primerila katastrofa

Oranže bodo ustavile stavko

Državljanska vojna v Španiji bo onemogočila trganje oranž — Korist od tega bodo imeli palestinski Židje

Angleški listi se tolažijo, da bodo Arabci ki delajo imperiju v Palestini toliko preglavice, v kratkem času prisiljeni prenehati s svojim uporom, prisilile pa jih bodo k temu — oranže.

Stvar je takšna, da se bliža čas obiranja teh sadežev, namreč drugi teden v novembru. Zavoljo državljanske vojne v Španiji, največji del španske letine oranž ne pride na trg in tako lahko računajo palestinski izvozniki z najmanj 60-odstotnim poviškom cen v primeri z lanskim letom.

To bi pomenilo več milijonov funtov šterlingov čistega dobička. Če se bo stavka Arabcev nadaljevala, tedaj lastniki arabskih nasadov svoje letine ne bodo mogli pospraviti. Židje pa bodo lahko računali samo s polovico pridelka. Ker večina arabskih plantažnikov nima takšnega kapitala, bodo bržkone prisiljeni da prodado svoje nasade, za katere bi prišli v poštev le Židje. To bo Arabcem predočilo potrebo, da čim prej prenehajo s stavko. Tako pravijo vsaj londonski listi, kjer gledajo na vse s stališča businessa.

Samo še 81 km do cilja

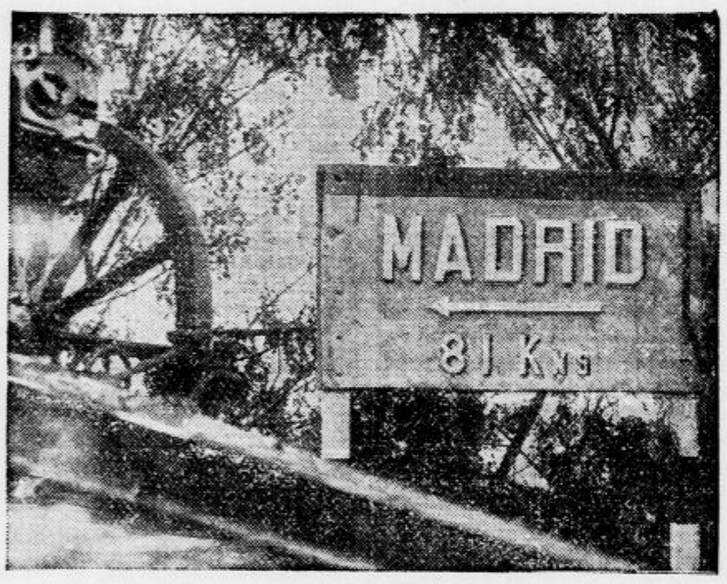

Uporniki so postavili na bojišču pred Madridom desko z napisom, ki pove, kako daleč imajo še do prestolnice

Negušev spremljevalec v ječi

Nosač cesarjevega dežnika krade krompir . . .

Balahu, 210 cm visoki bobnar abesinske vojske in nosač dežnika nad neguševo glavo, je bil nedavno aretiran in sedi v zaporu v Adis Abebi. Mož je zaradi svoje velikosti evropsko znan, vsaj abesinska vojna in slike iz nje, ki so jih predvajali po kinematografih, ga je močno popularizirala. Dokler je bil neguš doma, je bil Balahu vedno v njegovem spremstvu. Cesar ga je imel rad, ker je bil tako dolg, da je držal dežnik vedno dovolj visoko nad njegovo glavo.

Po osvojitvi Abesinije s strani Italijanov, se je Balahu vrnil v prestolnico in se je pridružil banditom. Ob neki priliki, ko je tolpa napadla Adis Abebo, je bil tudi Balahu ujet. Zasačili so ga ravno v trenutku, ko je polnil vrečo s krompirjem, katerega je hotel odnesti iz neke trgovine s poljskimi pridelki. Zdaj sedi v ječi in baje strašno preklinja, ker ga ni nastavil podkralj Graziani za svojega telesnega stražnika.

Zanimivo je vedeti, da je abesinski cesar odkril Balahuja v ječi. Pri nekem ogledu kaznilnice ga je iztaknil in pripomnil, da bi bil mož pripraven za nosača njegovega dežnika. Neguš je namreč imel z majhnimi nosači dežnika slabe izkušnje. Glava se mu je vedno zadevala v konice železnih šib, ki mole čez rob dežnika. Balahu je nudil stoodstotno sigurnost, da se takšne neprijetnosti ne bodo dogajale. Zato ga je cesar angažiral kot nosača dežnika in bobnarja. Ker pa je imel kot bobnar slab ritmični čut, so mu dali v roke dežnik in z njim je spremljal neguša, dokler ga ni tuja okupacija pregnala iz Abesinije.

Dva delegata v Ženevi

Ruždi Aras in Politis, fotografirana v trenutku, ko odhajata iz palače Društva narodov

Bik proti levu

Na neki farmi v bližini Johannisburga so otroci pasli gospodarjevo čredo, ko se je nenadno pojavil lev, planil na enega izmed otrok in ga s silnim udarcem šape vrgel na tla. Kriče od strahu so se otroci razbežali. Pomoč iz farme bi gotovo prišla prepozno, da bi rešila napadenega. Toda v zadnjem trenutku se je vrgel mogočen bik na leva in ga prisilil na dvoboj s svojimi rogovi. Nastal je strašen spopad med obema krepkimi živalima, ki ga je bik odločil sebi v prid. Lev jo je popihal. Biti je moral težko ranjen, kajti njegova sled je bila še daleč v goščavo krvava. Napadeni deček je sicer močno ranjen, vendar upajo, da ga bodo ohranili živega.

Poseben davek na črtalo

Madžarski zunanji minister je odredil, da se mora pobirati za črtalo v bodoče posebna državna davščina. Sredstva, ki jih bo vrgel ta davek, se bodo stekala v fond za podiranje zdravstvenih ustanov,

Nosorogi v Istri

Tržaški paleontologi so imeli v zadnjih dneh pri raziskavanju v severnem delu Istre velik uspeh. Našli so izredno zanimive ostanke živalstva iz kvartarne dobe. Tako so našli ostanke in okostja kosmatega nosoroga, kvartarnega konja, velikega jamskega volka, bizonta, velikega jelena megacera ter mnogih ptic, plazilcev in rib. Našli so tudi ostanke paleolitskega človeka. Najdbe so zelo dobro ohranjene in jih bodo strokovnjaki sedaj počasi podrobneje proučili.

200 novih radijskih postaj

Po statističnih podatkih Mednarodne radiofonske družbe bodo v prihodnjih mesecih zgradili dve sto novih brezžičnih postaj, izmed teh 62 v Evropi. Pretežni del pa odpade na Zedinjene države. Tolikšno število novih postaj bo imelo seveda za posledico, da bo treba nanovo urediti vprašanje valovnih dolžin, ki že sedaj ni idealno. Toda te ureditve bi se morala lotiti instanca, ki bi imela več avtoritete nego omenjena družba.

Socialisti na Švedskem

Na podlagi izida zadnjih volitev je švedski kralj poveril sestavo nove vlade socialnemu demokratu Peru Albinu Hanssonu

Med poletom je padel iz letala

V bližini Murtena v Švici se je primerila grozna nesreča. Z nemškim letalom, ki oskrbuje prevoz potnikov med Barcelono in Stuttgartom, se je vozil domov kelmorajnski inženjer Schmied, ki je moral ostaviti Španijo zaradi državljanske vojne. Nekaj km pred Murtenom, katerega je preletel aeroplan v višini tisoč metrov, pa je inženjer padel iz letala. Na zemljo je treščil s tako silovitostjo, da se mu je telo raztreščilo na drobne kosce. Kako se je odigrala ta nenavadna nesreča ne ve pojasniti pilot ne drugi potniki.

„Sladki" Dunaj

Že leta in leta ponavljajo zvočni filmi, šlagerji in pesmi do nezavesti, da je Dunaj sladko mesto, že zavoljo svojih sladkih deklet. Toda iz neke statistike je razvidno, da je sladko pred vsem v nekem drugem, doslovnem pomenu.

Na vsakhi 758 Dunajčanov pride namreč ena slaščičarna. Te slaščičarne pa obratujejo dobro tudi v tem času, ko je dunajsko gospodarstvo zavoljo krize na psu. V Berlinu pride ena slaščičarna komaj na dvakrat toliko prebivalcev, še slabše pa je v Londonu, kjer pride ena slaščičarna komaj na 8564 ust.

I V E R I

Bodi gospodar nad svojim časom in gospodar nad samim seboj, pa boš gospodar nad drugimi.

Kogar maščevanje veseli, temu plemenito veselje ne dela veselja.

Svetilnik imperija

Na hribu Mucrore pri Bielli bodo Italijani v višini 2300 m zgradili velik svetilnik v spomin vojakom, ki so padli v abesinski vojni. Imenoval se bo svetilnik imperija, njegovo luč bodo videli 150 km daleč in bo rabila letalcem za orientacijo.

Novi španski poslanik

V Pariz je prispel te dni novi poslanik španske vlade Luis Ariguistain s soprogo

Na bojišču pri Somosierri

Častniki nacionalne vojske opazujejo nasprotniške položaje

Zadnja pot ciganskega kralja

Najbližnji moški sorodniki so stopali za krsto v smokingih, ciganke pa so bile odete v žalno črnino

V St. Pöltnu so imeli v soboto neobičajen pogreb. Nesli so k večnemu počitku ciganskega kralja Petra Badosa.

Že dan pred pogrebom so se začeli od vseh strani stekati v St. Pölten ciganski vozovi, na katerih so sedele žene in otroci s svojim imetjem. Nabralo se je toliko ciganskih družin, da je morala mestna občina določiti ciganom poseben prostor za prenočevanje, in sicer igrišče sportnega kluba v St. Pöltnu. Cigani so ga spremenili v pravcato taborišče, ki je postalo celo pretesno za pogrebce, katerih dotok ni bilo ne konca ne kraja. Mestece je dobilo v enem samem dnevu lice velike ciganske naselbine kajti pripeljali so se vanj cigani iz vseh dežel, ki so včasih pripadale avstro-ogrski monarhiji.

Ob 14. uri popoldne so dvignili cigani krsto s truplom mrtvega kralja na rame ter jo ponesli na voz, v katerega sta bila vprežena dva para konj. Ob straneh voza je korakalo 18 predstavnikov ciganskega rodu. Krsta s truplom pokojnika se je vozila v zasteklenem vozu za mrliče. Pot od stanovanja ciganskega kralja do frančiškanske cerkve, kjer se je kondukt ustavil, je bila dolga 3 in pol km. Na ulicah se je zbralo nad 20 tisoč radovednežev, mnogi izmed njih so se na koncu priključili sprevodu, ki se je s tem še bolj podaljšal v neskončno kačo. Na zadnji poti je svirala Badosu žalostinke ciganska kapela, sestoječa iz 40 godcev. Treba je še zabeležiti, da so najožji sorodniki ciganskega kralja stopali za krsto v smokingih, ženske pa so bile oblečene v črna in temnoplava oblačila. Ostalo ciganesko spremstvo je sledilo pogrebu v pisanih ciganskih nošah.

S prizorišča katastrofe

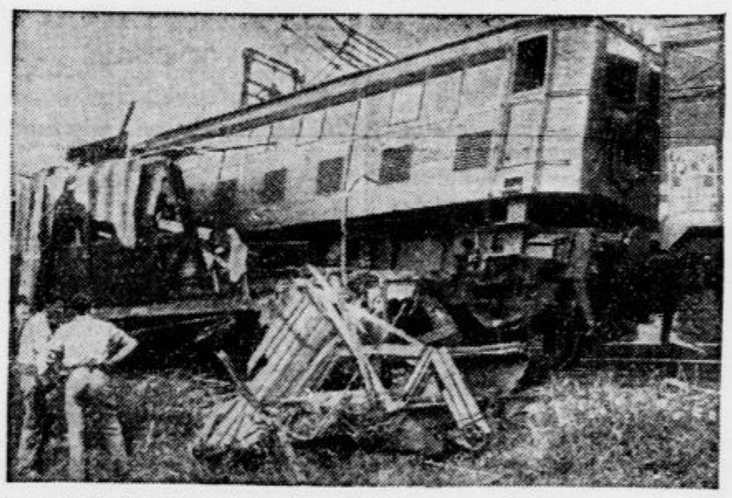

Vagon III. razreda brzega vlaka Lurd-Avignon, v katerem se je ubilo največ potnikov v Adéju

Činitelji „idealne žene"

Povprečna lepota, srednja velikost, rjavi lasje ljubeznivost in vedrost

Londonski »Daily Express« je svojim moškim čitateljem zastavil 25 vprašanj iz katerih naj bi bilo razvidno, kako si predstavljajo idealno ženo. Kar se tiče zunanje podobe, bi bila ta idealna ženska, kolikor je razvidno iz večine odgovorov, takšna, da bi nosila preprosto pričesko, po naravi barvane nohte, nekričečo obleko in polvisoko peto.

Za »idealno žensko« bi se na cesti nihče ne oziral. Po lepoti bi bila povprečna, po višini srednja, po barvi las rjava. Nje okus bi moral biti preprost. V javnosti bi se nikoli ne opravljala. Po značaju bi bila pred vsem ljubezniva in vedra. 8520 moških od 10.000 postane po teh ženskih lastnostih »slabotnih«.

Samo 680 moških se je izreklo za lepoto, samo 1 moški izmed 16 je zahteval »sex appeal«, isti odstotek je bil za nadpovprečno bistro ženo. Polovica moških je bila za to, naj bi ženska kadila samo doma, ne pa v kakšnem javnem lokalu.

Kraljevska palača brez kopalnic

Kraljica Mary se je za nekoliko tednov preselila v stari Marlborough-House, kjer prebiva v istih sobah, kjer je živel pokojni kralj Jurij V. mnogo let kot princ Waleški. Kraljica hoče v tej palači, ki je določena kot bivališče za kraljevske goste med svečanostmi kronanja, nadzirati prenovitvena dela. Ta dela so bila nad vse potrebna, kajti v stari palači doslej n. pr. niso imeli tekoče vode in na razpolago je bilo le malo kopalnic, ki so stale popolnoma zase ob hodnikih. Kadi v teh kopalnicah so mogli polniti le z vodo, ki so jo prinašali z vrči.

Berač pa milijonar

V Kapskem mestu je umrl v starosti 71 let neki Grk po imenu Panajotis Vafides. Po vsem mestu so ga poznali kot berača. Ko je obolel, je tožil, da si ne more privoščiti zdravnika. Sosedi so mu stregli. Sedaj pa se je izkazalo, da je mož zapustil 65.000 funtov šterlingov v delnicah rudniških družb...

Ovčja smrt v Queenslandu

Po neki statistiki je v avstralski državi Queenslandu lansko leto poginilo 2,500.000 ovac zavoljo izredne suše. V Queenslandu imajo sicer še vedno 18 milijonov ovac, vendar je to število najnižje, kar so ga zabeležili po desetletjih.

A N E K D O T A

Kako je prišel tragično preminuli polarni raziskovalec Jean Baptiste Charcot do čudnega imena svoje ekspedicijske ladje »Pourquoi pas?« (Zakaj ne?). O tem je pripovedoval nekoč dami: Kot otrok sem bil velik upornik in premišljevalec. Kadar so mi prepovedali, da bi nekaj naredil, sem hotel vedeti tudi za vzrok in sem vpraševal: »Zakaj ne?« Kmalu so me v vsej družini začeli imenovati »gospoda Zakaj ne«. In to svoje ime sem dal tudi svoji ladji.

VSAK DAN ENA

»Ali piješ eno uro pred jedjo vodo, kakor ti je naročil zdravnik?«

»Poskusil sem, toda zdržal sem samo deset minut, če bi nadaljeval, bi se bil gotovo razpočil«. (»Vart Hem«)

Kulturni pregled

Slovenska opera o Matiji Gubcu

slovenska opera o matiji gubcu

Leta 1922. v Celju. Nekega dne me prijatelj Ciril Pregelj povabi, da grem z njim v Žalec: »Obiskala bova Risto Savina!« Kot »mladi« komponist-samouk si tega nisem dal dvakrat reči. Kratko pred tem sem se bil v Mariboru seznanil z Lajovicem; torej novo znanstvo!

Dobila sva ga ravno pri komponiranju. Menda je delal zadnje dejanje »Matije Gubca«. Z največjim veseljem nama je preigraval na klavirju delo zadnjih tednov. Kdaj pa kdaj se je ustavil in nama razlagal dejanje, kako si predstavlja oder, kako kostime itd. Prehitro je minil popoldan, vendar smo šli še v Petrovče »na likof«. Nazaj grede sva s Pregljem seveda zamudila vse vlake.

Skladatelj Risto Savin

Potem smo se v Žalcu redno sestajali. Gubec je bil v »klavirskem izvlečku« kmalu gotov in neko nedeljsko popoldne nama ga je zaigral v celoti. Tudi pomočnik libretista Savina, Franjo Roš, je bil tam.

Kmalu na to je Savin povabil v Žalec poleg nas še Lajovica in Adamiča, ki sta prišla. Adamiča sem ob tej priliki prvič videl.

V »Novi Muziki« I.-2 je izšel Savinov članek »Kako je nastala opera Matija Gubec«. Kot mlad častnik je Savin obiskoval nekega svojega prijatelja v varaždinski okolici. Tam je spoznal potomce mož, ki so bili udeleženi pri puntih. Mnogo, česar še ni bilo napisanega, je izvedel od njih. Tedaj je sklenil, da naredi to opero. Prej je še končal »Lepo Vido«, nato je komponiral »Gosposvetski sen« in dva baleta — najbrže ni imel še libreta za Gubca v končni redakciji. V Zagorju je nabral mnogo napevov, ki jih je nekaj uporabil v »Lepi Vidi«, še več pa v »Gubcu«. Seveda jih ni obdržal kot kitične pesmi ali kaj podobnega — zlasti v »Gubcu« jih uporablja v orkestru kot nekake situacijske motive.

Savin je izrazit novoromantik s silnim poudarkom dramatskega momenta. Vnanji okvir opere temelji na Wagnerjevem načinu »glasbene drame«, prekomponirane v smislu gradacij; točno se ujema glasba z dejanjem in besedo. Wagner gradi stavbo z »leitmotivi«, ki se ponavljajo v izpremenjenih oblikah ob prilikah, ko nastopi ista oseba ali je v mislih isti predmet. Podobno dela v nekaterih operah Rihard Strauss. Savin je uvedel, kakor jih sam imenuje, »situacijske motive«. Ni važno, ali je na odru ta ali ona oseba, temveč to, kakšna je splošna situacija, odnosno nastrojenje ali razpoloženje. Kako iz enega takega domisleka zgradi celo dejanje (na pr. peto), je glavni smoter tematske obdelave domislekov. Ne le to — tudi enotnost v slogu je Savinu uspela v tej operi tako kakor še v nobeni prejšnji.

Melodično je »Gubec« zelo preprost, zlasti so vse pevske partije pisane hvaležno in neprisiljeno. Njihove linije se dvigajo z dramatskimi momenti besedila in preidejo v liriko tudi sočasno s tekstom. Glavno harmonično sredstvo mu je trozvok z zadržki — kljub vsej preprostosti zveni partitura zaradi pravilne instrumentacije zelo delikatno. Libretu zvest, Savin pravilno menjava dinamiko, barve v orkestru, polifone komplekse s preprostejšimi akordičnimi in divje ritme z umirjenimi.

V celoti naredi najnovejša Savinova opera dojem zrele, kar najserijoznejše umetnine.

Slavko Osterc.

Zgodba o kralju Learu

Po premieri v ljubljanski drami.

Iz mitično daljave, ki se v nji gneto osebe in dogodki kakor onkraj zastrte tenčice in ki ne dopušča, da bi mogel človek vsaj zdaleč zaslutiti, kje so pravi, prvobitni razlogi, ki se iz njih pleto usode ljudi, prihaja »Kralj Lear« v naš čas ko veličastna podoba vsega nerazumljenega in nerazumnega, kar vodi človeka v njegovih dejanjih do zadnjih porazov in zadnjih vstajenj. Zgodba davnega britanskega kralja in njegovih treh hčera je v svojih osnovah preprosta in skopa, kakor so preproste in skope stare ljudske pravljice, a v svojih posledkih je tako strahotno vseobča in pretresljiva, da je svetovnemu slovstvu dala po Shakespearju eno najbolj grandioznih odrskih del. Za vse, kar se v nji zgodi, ni utemeljitve in smisla nikjer drugje ko v neznanem brezdnu človeške narave, tega večnega, vse ustvarjajočega in vse pogubljajočega elementa, ki more toliko padcev in smrti prenesti pač samo zavoljo tega, ker so le padci in smrti vstopnina v življenje.

Iz sodobne perspektive se nam vidi vzročno omrežje, ki veže dogodke v Shakespearjevi žaloigri, v resnici samo pravljično nakazano. Za razlago ravnanja, ki ga zagrešita kraljični Regan in Goneril nad svojim očetom, pa še celo za razlago vsega, kar bastard Edmund svojim najbližnjim in najboljšim naplete zla, se nam zde oznake, kakor so zloba, podlost, pohota in pohlep, samo rahel okvir, ki se je v izročilu obranil od davnega jedra, medtem ko je spomin na neposredne odnose, na prvi vir tragedije same, zatemnel onkraj vsega, kar bi se dalo od blizu dotipati in razumeti. A prav zato, ker je vsa zgodba o nesrečnem kralju tako daleč od nas, nas njegova beda presune tako tesno, da jo v neizrekljivi meri dojamemo kot bedo človeka pod soncem, bedo nas vseh. Na tej črti nam je režija Cirila Debevca posredovala »Kralja Leara« z mogočnim umetniškim učinkom, da sta se mitos in preprosto dejanje strnila v veličastno ubrano podobo človeškega življenja, poslednje muke in zmage. Iz blodnega konflikta, ki se na začetku igre zamota v očetovem odnosu do obeh zlobnih hčera in do plemenite Kardelije, rase notranji lik tragičnega kralja do najstrahotnejšega gorja in do onega čudežnega triumfa, ki lahko sprejme vase samo še smrt.

Kakor Lear v Shakespearjevi besedi, je na križevem potu skozi noč in neurje, ki sta le simbola zadnje katastrofe in spoznanja, tudi Levar v kreaciji naslovne vloge odložil kraljevski in osebni plašč, da je ostal človek sam, človek, ki se pod težo samega sebe izgublja v svojo lastno temo. V senci rahlega, iz teatraličnega patosa tkanega nimba je Levar z vsem, kar je danega igralcu, od faze do faze oblikoval tragiko bednega kralja v eno najsilnejših stvaritev, kar smo jih doživeli pri nas. Z njim gredo trije, štirje najzvestejši: norec, čigar melanholičnopikri obraz in izraz je dal Debevec, drzno vse tvegajoči grof Kent — Gregorin, prostodušni, nesrečni Gloucester — Lipah in Edgar, čigar veliko, krivično trpljenje je v skrbni igri predstavil Jan. Dobro, krivično zavržena, a vendar vsa žrtvujoča se Kordelija je bila Šaričeva, francoski kralj, njen soprog, Jerman. Obe zlobni, črni hčeri sta podali Danilova in Boltarjeva, njuna soproga Cesar in Stupica. Najtemnejši delež pa je odmerjen bastardu Edmundu, snovalcu vse tragedije, ki ga je Skrbinšek s hladnim mirom in umerjeno fineso doživel do kraja. V občuteni ubranosti s celoto so bili še nastopi Daneša, Potokarja, Sancina in Pluta.

V starem Funtkovem prevodu, ki mu je Oton Župančič preoblikoval — na žalost — nekaj črt, se je »Kralj Lear« po zaslugi Levarjeve igre in Debevčeve režije uvrstil med dejanja, ki predstavljajo mejnike v rasti igralske tvornosti našega ansambla in njegovih vrhov.

L. M.

Zapiski

Nov snopič »Prirodoslovnih razprav«. Znanstveno glasilo naših prirodoslovcev »Prirodoslovne razprave«, katerih novo obliko smo zabeležili ob izidu prvega snopiča, prinaša v nadaljnjem (2.) snopiču daljšo razpravo kustosa prirodoslovnega oddelka Nar. muzeja v Ljubljani dr. Franca Kosa **»Orchesellenstudien«.** V nemščini spisana in s 30 tekstnimi slikami opremljena razprava predstavlja važen prispevek k sistematičnemu proučevanju žuželk naših planinskih krajev. Pisec obravnava na novi, trajnejši taksonomični osnovi pleme Orchesella in njegove pri nas živeče vrste, katerih varietete natanko karakterizira in uvršča v morfološki sistem plemena. Razprava ima ob koncu slovenski resumé in seznam uporabljene literature.

100-letnica Palackega »Geschichte Böhmens«. Čehi so se v minulih dneh spominjali stoletnice dneva, kar je bilo zgodovinarju Frant. Palackemu »očetu češkega naroda«, dovoljeno izdati knjigo **»Geschichte Böhmens«** (v poznejši češki izdaji **»Dějiny národu českého«.)** Sloveči literarni zgodovinar prof. dr. Arne Novák vidi v tej knjigi Palackega miselni višek češkega preporoda. V nemščini spisana, a Čehom namenjena knjiga je postala »močni jez zoper germanizatorična stremljenja, tolažba in upanje vseh v boljšo bodočnost, kajti bila je pošten argument zoper vsakega, kdor je odrekal Čehom pravico do svobodnega razvoja (»Rozhledy«, 24. septembra t. l.) Na Dunaju so se zavedali pomena te knjige in zavlačevali dovoljenje za nje izdajo, vendar je niso mogli preprečiti. Tako je Palackega »Zgodovina češkega naroda« stopila na pot, kjer je postala naposled pravo sveto pismo prebujajočega se naroda. Ta knjiga je v nemali meri pripravila pogoje za leto 1918.

L. Fajgelj: »Merenje prolaznih otpora zemljovodnih elektroda« (Mariborska tiskarna. Veliki 1/2 oktav, 41 slik. Cena broširano 18 Din, vezano 23 Din). Pisec raznih strokovnih razprav na polju šibkega toka, naš rojak, višji tehn. kontrolor sarajevske poštne direkcije, je vsamozaložbi izdal v srbskohrvatskem jeziku v žepnem formatu malo, a tem bolj zanimivo brošuro o strokovnem merjenju strelovodnih naprav. V njej razpravlja praktično in teoretično o načinu merjenja, delno tudi o strokovni gradbi strelovodnih zaščitnih objektov z vsemi podrobnostmi in važnimi, iz dolgoletnih izkustev izvirajočimi nasveti. Brošuro izpopolnjujejo izvrstne šematične slike. Brošura bo naobražencu in lajiku v prid, ker odgovarja zahtevam obeh. Predvsem bo koristila vsem onim, ki so za dobro funkcioniranje strelovodnih naprav odgovorni, to je instalaterjem, mehanikom ali tudi radioamaterjem. V stroki bolj naobraženim bo s svojim teoretičnim delom in opisom merilnih aparatov dajala pojasnila o marsičem, do zdaj neznanem, v prvi vrsti tehničnemu uradništvu, ki ima opraviti s strelovodi in pravilno »zemljo«. — Na kraju ima knjižica kratek srbsko-hrvatski-slovenski slovarček. Brošuro, ki se naroča pri Mariborski tiskarni v Mariboru, toplo priporočamo.

Rydzi-Smygli in Gamelin kot filozofa. Neki literarni list prinaša zanimivo vest, da je sedanji naslednik Pilsudskega general Rydzi-Smygli po študiju filozof. Študiral je na jagellonski univerzi teoretično filozofijo in se bavil zlasti z Bergsonovimi modroslovnimi spisi. Mnogo se zanima tudi za slikarstvo. V ljubezni do filozofije ima zvestega somišljenika v načelniku francoskega generalnega štaba Gamelina, ki je takisto ljubitelj Bergsonove intuitivne filozofije.

Literarne nagrade na Poljskem in pri nas. Sledeč vzoru Krakova, Varšave in še nekaterih poljskih mest je mesto Gdynia ob Baltskem morju pravkar ustanovilo v spomin Stefana Žeromskega literarno nagrado, ki jo bo podeljevalo vsako leto v znesku 5000 zlotov. Tako se je Gdynia oddolžila spominu pisatelja, ki v »Vetru z morja« krasno opeva poljsko morje. — Kdaj dobimo Prešernovo nagrado mesta Ljubljane, kdaj Maistrovo mesta Maribora? Nobeno slovensko mesto ni storilo za prospeh domače literature nič trajnega. Krivda pa ni samo na strani mestnih uprav, marveč so v nemali meri sokrivi naši literatje, ki najbolj uživajo v negovanju gostilniških in kavarniških omizij in v njihovih medsebojnih abderitskih bojih. Močna in delavna organizacija pisateljev bi bila imela vse drugačne uspehe, kakor ceneno klikarsko zabavljaštvo.

SPORT

Tudi prvenstvo LNP postaja zanimivo

V prvem ljubljanskem razredu vodi kranjski Korotan, v mariborskem pa SK Celje

Zadnjih 14 dni je bila pozornost vseh prijateljev nogometa posvečena prvenstvenim tekmam, pred vsem seveda v ligi. Naš zastopnik SK Ljubljana je krasno startal in z dvema zaporednima zmagama — eno doma in eno v Osijeku — najbolj temeljito zamašil usta vsem tistim, ki so ga na tihem in javno označevali za žrtev vseh nasprotnikov.

Poleg tekem v ligi pa so se istočasno začele tudi prvenstvene tekme na vsem področju LNP, od katerih sta zdaj odigrani dve koli. Ker prihodnjo nedeljo teh tekem ne bo, ni odveč, če pregledamo sedanje stanje. V prvem ljubljanskem razredu vodi z izdatno razliko golov kranjski Korotan, njemu pa sledijo štirje tekmeci s po dvema točkama, in sicer Reka, Amater, Hermes in Olimp. Na zadnjem mestu čaka nadaljnjih dogodkov ljubljanski Slovan. Evo tabele

Korotan	2	2	0	0	9:1	4
Reka	2	1	0	1	3:1	2
Amater	2	1	0	1	5:8	2
Hermes	2	1	0	1	3:5	2
Olimp	2	1	0	1	1:3	2
Slovan	2	0	0	2	1:4	0

Tudi mariborski prvi razred ima šest kandidatov, med katerimi je trenutno na čelu Celje. Po dve točki so si dosedaj priborili hudi rivali tega okrožja Železničar, Maribor in ČSK, medtem ko Rapid in Atletiki zaključujejo vestni red — za sedaj še brez točke. Tabelica pa je takale:

Celje	2	2	—	—	8:1	4
Železničar	1	1	—	—	6:0	2
Maribor	2	1	—	1	4:4	2
ČSK	2	1	—	1	4:7	2
Rapid	2	—	—	2	1:9	—
Atletik	1	—	—	1	0:2	—

Razmere v SK Ljubljani

Prejeli smo in objavljamo: Na javno polemiko, ki se je pričela v naših dnevnikih zaradi izstopa šestih aktivnih članov, smatramo kot potrebno, da podamo naši sportni javnosti sledeča pojasnila:

SK Ljubljana se je ustanovila na vsestransko željo, da se enkrat za vselej likvidira stari spor med obema vodilnima kluboma in se s tem ustvari res prava reprezentanca slovenskega nogometnega sporta. Pri ustanovitvi novega kluba so se združili vsi sportni delavci, ki so hoteli pozabiti žalostno preteklost. Večina priznanih sportnih delavcev se je odzvala vabilu. V popolni harmoniji je teklo delo v prvem kakor tudi v sedanjem odboru. Na zadnjem občnem zboru je bila predložena lista novega odbora z znanimi sportnimi delavci, ki pa so sodelovanje odklonili. Sedaj pa zahteva šestorica odstopivših članov sodelovanje baš teh gospodov. Ker po pravilih in društvenih običajih upravni odbor ne more spreminjati sklepov občnega zbora, posebno ne glede važnejših funkcij, takim zahtevam ni mogoče ugoditi. Take želje spadajo pred občni zbor in nudila se bo kmalu zopet prilika, da člani nanovo izberо funkcionarje v upravni odbor. Poudarjamo pa, da so imeli na zadnjem občnem zboru aktivno in pasivno volilno pravico vsi oni aktivni, redni, podporni člani in starejšine obeh bivših klubov, ki so se pravilno prijavili kot člani SK Ljubljane in plačali predpisani prispevek. Odklanjati moramo zato vsaka pogajanja, pri katerih se stavljajo pogoji, katerih rešitev spada pred občni zbor kluba, posebno pa še, ako se zahteve stavljajo v obliki ultimata kratko pred važnimi sportnimi dogodki. Zahtevati moramo od članstva disciplino in požrtvovalnost ne samo v igri, temveč tudi v klubskem življenju.

Ponovno smo že poudarili, da so vrata v naš klub odprta vedno vsem, ki so, ali hočejo pozabiti žalostno preteklost in žele sodelovati pri gradnji temeljev za močan SK Ljubljana, ki bo prej ali slej zavzel v našem jugoslovenskem sportu ono mesto, ki slovenskemu sportu pripada. Le kdor sodeluje, gradi!!

Za SK Ljubljano: inž. Bartl Ivan s. r., predsednik, Fajdiga Hinko, s. r. tajnik.

V nekaj vrstah

Po stafeti 4×400 m na balkanskih igrah v Atenah (o zmagi Grčije v tej točki smo poročali že včeraj) je stanje točk za posamezne države naslednje: **Grčija 46, Jugoslavija 26, Rumunija 15, Turčija 14 in Bolgarija 4.** Tudi ta točka nam ni prinesla posebnih lovorik in bo navsezadnje še stiska, če bomo hoteli izvleči vsaj svoje tradicionalno drugo mesto.

V Ptuju je bila preteklo nedeljo prvenstvena nogometna tekma med SK Ptujem in SK Lendavo, ki se je končala neodločeno 1:1 (0:1). Domačini so nastopili s 4 rezervami, pa vendar Lendavčani niso mogli več kot rešiti eno točko. Tekmo je zelo oviralo slabo vreme.

Športni drobiž

Japonci, ki bodo organizirali XII. olimpiado, so že pričeli s pripravami. Prvo skrb bodo posvetili gradnji vseh potrebnih sportnih naprav. Sedanji veliki stadion bodo povečali za 120.000 oseb in prav tako razširili tudi prostore za gledalce v plavalnem stadionu. Za ta popravila bo potrebnih okoli 15 milijonov jenov, od katerih bo tretjino prispevala vlada. Po vzorcu Los Angelesa in Berlina bodo tudi na Japonskem zgradili olimpijsko vas, in sicer večinoma s prostovoljnimi prispevki. Navdušenje med širokimi množicami za olimpiado je tako veliko, da bodo te zbirke brez dvoma vrgle dovolj denarja.

Japonska je do sedaj tudi edini pravi kandidat za organiziranje V. zimske olimpiade, čeprav so se že širili glasovi, da je ta prireditev oddana drugam.

*

Plavalni rekordi še kar nimajo miru! Holandska plavačica Nina Senff je od olimpiade že dvakrat izboljšala rekord rojakinje Mastenbroekove na 100 m hrbtno, in sicer najprej od 1:15.8 na 1:15.7, nazadnje pa še na 1:15.4. Še hujši je bil Američan Kiefer, ki je na isti prireditvi izboljšal sedaj veljavni svetovni rekord (tudi njegov) na 400 m hrbtno kar za 3 sekunde na 5:13.4. Pri plavačih človek nikoli ne ve.

*

Drug nov in ženski svetovni rekord si je privoščila USA, zmagovalka na olimp. Helen Stephens, ki je na mitingu v Torontu tekla 100 yardov — 10.5. Dosedanji rekord je branila Burkejeva (Južna Afrika) s časom 11 sekund, ki je bil že davno potreben izboljšanja.

*

Svojevrsten rekord slavi letos francoski plavalni klub Neptun Tourcoing, ki je v finalni waterpolo tekmi zmagal naš moštvom Tunisa s 3:1 in je tako že od leta 1909 (torej malo manj kot 30 let) državni prvak v waterpolu.

*

Zadeva z olimpijskim pozdravom, o katerem pa v vseh olimpijskih pravilih prav za prav še ni nobene norme, je pri nas posebno po letošnji zimski olimpiadi dvignila precej prahu. Ker je glede tega vladal na obeh letošnjih olimpijskih prireditvah popolen nered in so se že kar samo po tem delile simpatije in antipatije občinstva, je švicarski olimpijski odbor sklenil predlagati mednarodnemu olimpijskemu odboru, naj točno določi in odredi obliko še zmirom spornega olimpijskega pozdrava. Ta določitev je zdaj potrebna še bolj, ker se bo v bodoče vedno lahko zamenjaval s sličnimi pozdravi fašističnega ali hitlerjevskega izvora.

Iz predsedstva LNP. Po nalogu JNS se objavlja spored tekem dne 4. oktobra t. l. za sklad blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: *V Ljubljani na igrišču Primorja:* reprezentanca I. razreda: reprezentanci II. razreda, Ljubljana: Hermes. Opremo za predtekmo dasta na razpolago Slovan in Grafika. *V Mariboru na igrišču Železničarja* bosta nastopili reprezentanca A proti reprezentanci B. Moštvi sestavi okrožni kapetan. Predsedstvo o. o. odredi podrobnosti glede opreme i. t. d. — *V Celju na igrišču Celja:* Celje : Jugoslavija, Atletiki : Olimp. — *V Čakovcu na igrišču ČSK :* ČSK : Gradjanski. — *V Trbovljah, igrišče Amaterja:* DASK : Retje, Amater : Trbovlje. — *Na Jesenicah:* igrišče Bratstva: Bratstvo : Gorenjec. — *V Zagorju, igrišče Zagorja:* Zagorje : Svoboda. — *V Domžalah: igrišče Diska:* Disk : Domžale. — *V Ptuju, igrišče Ptuja:* Ptuj : Drava. — *V Kranju: igrišče Korotana:* Korotan : Savica. V krajih, kjer se bosta odigrali dve tekmi, igra prvo odrejeni par predtekmo, ki se začne ob 14; glavna tekma se prične ob 15.30. Na teh tekmah imajo pravico nastopiti vsi verificirani igralci razen onih, ki so pod kaznijo po kazenskem pravilniku, ali pod § 26 spl. prav. Vsi sodelujoči klubi postavijo po 5 rediteljev.

Službeno iz LNP. Drevi bo po seji p. o. ob 20. seja upravnega odbora.

ASK Primorje, (centralni odbor). Za sredo sklicana seja se preloži na petek, 2. oktobra ob 20. v Zvezdi. Tajnik.

Vse prijatelje smučarskega kluba »Ljubljana«, vse članstvo in tekmovalce tega kluba opozarjamo na današnji občni zbor, ki bo drevi ob 20. v restavraciji Zvezda.

Kako je „Naša sreča“ postala „naša izguba“

Pustolovsko poslovanje Franca Isteniča

Ljubljana, 29. septembra.

Dandanes je že takšen čas, da do poštenega dela človek ne pride, pa ni čuda, da so skušajo ljudje na vse mogoče dovoljene, a skoraj še rajši na nedovoljene načine pomagati naprej. V dobi gospodarske krize ima človek lahko ravno toliko upanja, kolikor ima prihrankov, a na vseh koncih in krajih preže tatovi in sleparji, da siromaku izmamijo še poslednjo paro iz žepa. Ena najlepših možnosti nudi pač množica tistih najbolj siromašnih ljudi, ki se pehajo za kakšno skromno službico in so obenem pripravljeni, da položе kavcijo. Na te kavcije, v katerih so zbrani, po navadi zadnji krvavo prislženi od ust pritrgani krajcarji, se je v najnovejšem času vrgla cela armadica sodobnih umetnikov življenja, ki znajo kolosalno izhajati brez dela na tuj račun.

V to vrsto ljudi spada tudi 45-letni bivši lesni trgovec France Istenič, ki je našemu kriminalu, pa tudi širši javnosti še v živem spominu iz dobe, ko je pred leti odprl v Wolfovi ulici imaginarno lesno tvrdko »Unitas« in je lepo številce nameščencev opeharil za težke tisočake. Zaradi podobnih sleparij je odsedel že vsega skupaj 3 leta robije in strogega zapora. Komaj se je afera iz Wolfove ulice nekoliko polegla, že je Istenič pred nekaj dnevi poizkusil na novo. V pasaži palače Viktorije je najel lokal, v katerem so se naselile tvrdke »Progres«, »Naša sreča« in »Učitelj na domu«, ki jim je bil vsem skupaj lastnik in poslovodja on sam. Po inseratih v dnevnem tisku je začel iskati nameščencev in sotrudnikov — razume se, da »kavcije zmožnih« — in v kratkem se mu je v lokalu nagnetlo kakšnih 10 ljudi, knjigovodij, poslovodkinj, tipkaric in pisarniških moči, v njegovem žepu pa je izginilo okrog 24.000 Din, ki so mu jih nanesli.

Ljudje res da niso imeli kdo ve kakšnega opravka, a kakšne službe naj bi bil človek bolj vesel, kakor tiste, ki ti ne dajo dela čez glavo? Po vrhu pa so se Isteničevem nastavljencem odpirale najsvetlejše perspektive, zakaj šef jim je razen plač, ki so bile v današnjih razmerah prav lepe, obljubil tudi po 10% obresti od kavcij. A ker se delavnost nobene izmed teh tvrdk le ni hotela razmahniti in na izplačilo kakšne plače po prvem niti misliti ni bilo mogoče, so se njegovi nameščenci začeli zanimati za svojo usodo. Med drugim so povprašali pri hišnem gospodarju, ki je potožil, da je iznajdljivi podjetnik tudi njemu ostal dolžan stanarino, ki je znesla po tisočak na mesec. Tedaj so udarili ob mizo in zahtevali svoje, a šef jih je znal s sladkimi besedami potolažiti, češ da zdaj zdaj dobi kompanjona, ki bo prinesel denarja, da bo podjetje lahko uredilo vse svoje finančne obveznosti in da bo začelo cvesti.

Kot mož, ki se na posel razume, je Istenič nadvse lepo poskrbel tudi za reprezentanco svojih tvrdk in je v neki tiskarni v Kranju naročil celo naklado lepih, skoraj luksuzno izdelanih tiskovin, ki jih kajpak prav tako ni utegnil plačati. V neki ljubljanski trgovini je naročil pisalni stroj na ogled, a v večni stiski za gotovino ga je že čez nekaj dni odnesel v zastavljalnico. Ko so pa nazadnje njegovi »uslužbenci« — bili so po večini naši primorski rojaki, ki so brezvestnemu iskalcu »Naše sreče« zaupali poslednje groše, s katerimi so se upali to stran meje priboriti do dela in življenja, spoznali, da je vse podjetje brez vsakršnega »progresa« in da je Istenič za vse drugo prej sposoben, kakor za »Učitelja na domu«, so vso reč ovadili policiji. Organi kriminalnega oddelka so njihovega šefa aretirali in izročili sodišču.

Medtem ko je Istenič ves denar sproti potrošil, so iz zastavljalnice še o pravem času rešili pisalni stroj, za katerega so bili nakazali Isteniču tako majhno posojilo, da trgovec ne bo imel nakazati izgube. Brez upa, da pridejo do svojega denarja, pa je ostala vsa četica zapeljancev.

Radio

Sreda 30. septembra

Ljubljana 12: Plošče po željah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Operetni zbori na ploščah. — 14: Vreme, borza. — 18: Pester spored (Radio orkester). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Osvojitev Kajmakčalana l. 1916 (Nikola Colović — iz Beograda). — 19.50: Schmalstich: Venček otroških pesmic (plošče). — 20: Spored za mladino in otroke v novi sezoni (prof. Niko Kuret). — 20.10: Po Bolgariji (II. del, prof. Silvo Kranjec). 20.30: Pevski koncert ge. Pavle Lovšetove ob spremljevanju Radio orkestra. — 22: Čas, poročila, spored. — 22.30: Citre solo igra g. Emil Mezgolits.

Beograd 17.20: Plošče.—17.40: Orkester. — 18.20: Narodna glasba. — 19.50: Koncert orkestra. — 20.30: Humor. — 21.30: Plošče. — 22.20: Lahka glasba. — **Zagreb** 20: Violinske sladbe. — 20.30: Prenos iz Ljubljane.—22.15: Plesna muzika. — **Praga** 19.20: Slovaške narodne pesmi. — 19.40: Vojaška godba.—22.15: Stari pevski zbori.—**Varšava** 19.10: Orkestralen koncert. — 20: Plošče.— 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22.15: Mešan glasbeni program. — 23: Plošče. — **Dunaj** 12: Plošče. — 16.05: Lahka glasba s plošč. — 17.10: Komorna glasba. — 19.55: Prenos R. Straussove opere »Elektra«. — 21.35: Zabaven program. — 21.45: Koncert orkestra. — 22.10: Lahka glasba. — 23.30: Šramli in pevci.—**Berlin** 19: Lahka glasba. — 20.45: Klavirski koncert.—21: Orkestralne skladbe. — 22.30: Nočni koncert in ples. — **München** 19: Bavarska zabava. — 20.45: Večer v jesenskem razpoloženju. — 22.30: Palestrinov madrigale. — 22.50: Plesna muzika.—**Stuttgart** 19: Lahka glasba.—20.45: Mešan glasbeni program. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Koncert nordijske glasbe.

A. Poltzer: 6

Pot brez cilja

Roman

Ko sem se okoli poldne vrnil na stanovanje, me je čakalo pnevmatično pismo. Bolton me je prosil, naj bom ob devetih zvečer pripravljen za pot in na postaji. Ker sem se hotel prej še posloviti od Marijane, sem jo poklical po telefonu. Slučajno je bila doma — stanovala je pri neki prijateljici — in tako sva se dogovorila za snidenje.

Dobila sva se v nekem plesišču.

Ker nisem imel nikoli skrivnosti pred Marijano, sem ji zdaj povedal svojo pustolovščino in svoj dogovor z ameriškim detektivom.

Tudi tega ji nisem zamolčal, kako nujno potrebujem vsote, ki mi jo je nakazal Američan. Marijana ni najprej ničesar rekla, nato je pa vprašala:

»Ali se ne bi rajši peljal v Luisenhof? Moja hiša ti je zmerom in za vsak čas odprta...«

Pod mizo sem ji stisnil roko, a njeno ponudbo sem odbil. Luisenhof je bilo Marijanino posestevce v ratenburški okolici. Odločilno za mojo odklonitev je bilo to, da nisem hotel biti Marijani v breme. Vedel sem, da bi se naložila vsak trošek, samo da bi mi storila bivanje v Luisenhofu prijetno.

Seveda sem ji zamolčal pravi vzrok in samo dejal:

»Zdaj je prepozno, da bi se premislil. Besedo sem mu dal in plačilo imam v žepu...«

To je bilo seveda le govorniška figura, zakaj pri banki sem si bil dal odpreti račun, na katerega sem naložil dobljeno vsoto.

»In niti ne veš, kam pojdeš z njim?« je vprašala Marijana.

Odkimal sem in dejal: »To mi je popolnoma vse eno. Gospod Bolton trpi vse potne troške, in najpozneje dne 31. maja se najini poti ločita. Celo povratno vožnjo mi plača.

»Ali nisi rekel, da ti je priti ob devetih na postajo?

»Da. Ali ob tem času odhajajo vlaki na vse vetrove.«

Marijana se je zamislila. Šele ko je srebnila požirek čaja, je dejala: »Vsa ta reč se mi zdi zelo čudna.«

»Čudna ali ne čudna — zavezal sem se. Vsaj za prihodnje štiri tedne. Pojdiva, Marijana, zaplešiva ta tango.«

4. poglavje.

»Halo, gospod Bellini!« Bolton mi je stopil naproti. »Vaša točnost je vredna priznanja. Je vse v redu? Prtljaga? Potni list? Najin vlak odide čez deset minut. Kar pojdiva, vozna listka že imam.«

Stisnil mi je roko in me potegnil s seboj.

Pred zapornico sva že stala, ko se je detektiv mahoma obrnil in smeje se zaklical: »Oh, res, saj niti ne veste, kam gre najina pot?«

»Mislil sem, da mi to še za časa poveste,« sem mirno odvrnil.

»Bravo, gospod Bellini! Ravnodušje je v mojih očeh dragocena lastnost. Pokaj bi bil človek radoveden. Saj se tako navadno vse drugače obrne.. S tem seveda ne trdim, da bova to pot izstopila v Bruslju namesto v Nizzi!«

Torej sva bila namenjena na riviero. Cilj ni bil napačen. Stopila sva v spalni voz.

Sprevodniki so bili pozaprli vozna vrata. Z Američanom sva slonela pri oknu, ko sem na koncu postajnega hodnika zdajci zagledal Marijano.

Ljuba Marijana! Čeprav me je utegnila zgrešiti — ko ni vedela drugega, kakor da se odpeljem kmalu po devetih z kdo ve katerim vlakom kdo ve kam — je bila prihitela na postajo. Ta mah me je zagledala in jadrno stekla proti nama. Videl sem, kako se ji je radostno posvetilo na obrazu.

A že je dal postajni uradnik znamenje za odhod. Vlak je potegnil, baš ko je prišla Marijana do najinega voza.

»Hvala ti, da si prišla, Marijana!« sem zaklical. »Zdrava ostani in do skorajšnjega svidenja!«

Čudno: Marijanine oči niso visele na meni, ampak na Boltonu. Radostna črta ji je bila izginila iz obraza; kar prestrašeno je strmela v Boltona, v katerem je bila po njegovi značilno ameriški vnanjosti spoznala mojega spremljevalca. Bilo je, kakor da bi mi nekaj klicala, a glas ji je tonil v hrupu odhajajočega vlaka.

Nekaj časa sem jo še videl. To, da je stala kakor prikovana in mi ni mahala z roko kakor jaz njej, me je presenečalo.

»Kdo je bila ta dama?« sem mahoma začul Boltonov glas.

»Tovarišica in dobra prijateljica. Znana šolska jahalka...« Ne vem, kaj mi je bilo, da sem premolknil, še preden sem bil izrekel Marijanino ime.

Bolton se je menda zadovoljil s tem pojasnilom. Marijane ni omenil nič več. Čez nekaj časa je glasno zazehal in rekel: »Zaspan sem, gospod Bellini! Najbolje bo, da dava svoja potna lista sprevodniku. Morda naju puste na meji pri miru. Lahko noč!«

Še nekaj časa sem stal na hodniku, nato sem šel v svoj oddelek.

Moje misli so se ukvarjale z Marijaninim nerazumljivim vedenjem, tako da nisem mogel precej zaspati. Ko me je zbudilo rahlo trkanje na vrata oddelka, je stal vlak pri miru. Odprl sem in zagledal železniškega uradnika.

»Brzojavka za gospoda Eberharda Weindala«, je rekel. Sprevodnik, ki sem mu bil dal potni list, mu je bil najbrže pokazal voz.

Pogledal sem na uro. Bilo je nekaj malega pred polnočjo. Ekspresni vlak je stal po tem takem na prvi postaji. Hitro sem odprl brzojavko. Vsebina me je osupnila: »Varuj se svojega spremljevalca! Brzojavi, kam naj ti sporočim kaj več. Marijana.«

Še ves poparjen sem stal pred oddelkom, ko so se sosednja vrata odprla. Na pragu se je pokazal Bolton. Povrhu spalne obleke je imel dolg, zelo eleganten jutrnji plašč.

»Slišal sem, da so vam prinesli brzojavko,« je zaspano dejal.

»Da,« sem odgovoril.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ — OD PAULINA — KER SO VSI PRVOVRSTNO KROJAŠKO ROČNO DELO, VSLED ČESAR OBDRŽE ZA VEDNO SVOJ EKSAKTNI KROJ.
KONFEKCIJA PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5.

Radijska patrulja — Roman v slikah.

94.

Copyright »Pantheon« & »Jutro«.

Pat je zagrabil cev strojne puške. V tistem trenutku je že potisnil Sam cev svojega revolverja skozi odprtino. Odjeknil je strel. Za vrati je vojvoda smrtno zadet obupno kriknil.

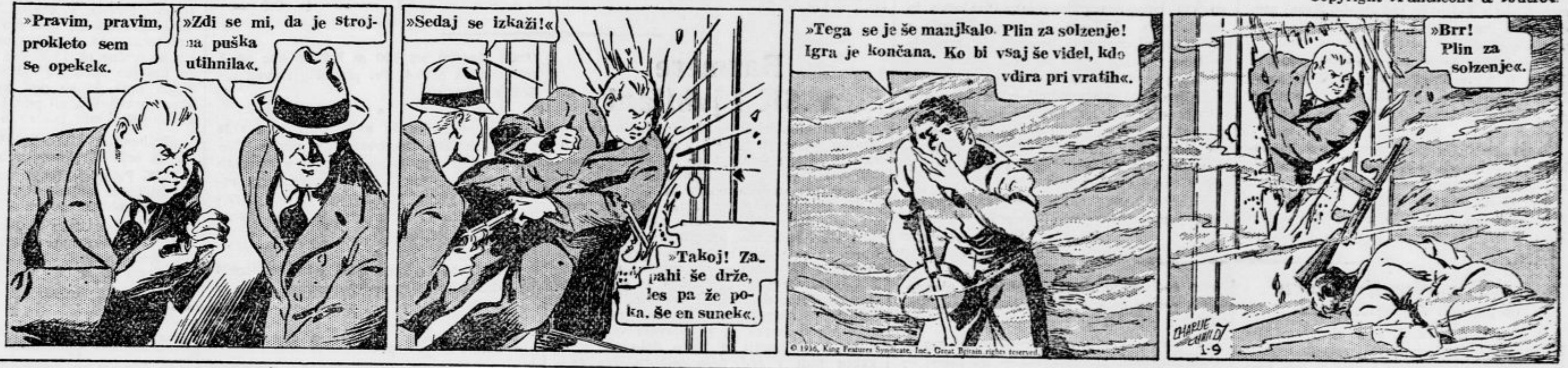

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pletilje
sprejmem za stalno. K. Soss, Mestni trg 18. 23113-1

Frizerko
dobro moč, iščem za 1. oktober. — Franc Bizovičar, brivsko-frizerski salon, Vič - Ljubljana. 23432-1

Izurjeno šiviljo
iščem za izdelovanje kravat in samoveznic. Ponudbe pod šifro »Samoveznice« na ogl. odd. Jutra. 23421-1

Trgov. pomočnika
mlajšo moč, popolnoma veščega modne in manufakturne stroke, sprejmem takoj. — Ponudbe na Celje, poštni predal 58 23458-1

Sobarico
perfektno in pošteno, iščemo za takoj. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Snažna 30«. 23441-1

Mesarskega pomočnika
sposobnega za sekanje in vsa druga mesarska dela, sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben«. 23437-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din

Tkalski podmojster
z 2letno prakso, sposoben samostojnega popravljanja, išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pomočnik«. 23430-2

Zaščitna sestra
gre k bolnikom, odraslim ali otrokom čez noč. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vestna in ljubezniva«. 23408-2

Brivski pomočnik
dober bubištucer, želi stalno službo. Nastopi lahko takoj ali po dogovoru. — Rudi Košir, Št. Vid pri Stični, Dolenjsko. 23675-2

Sobarica
z večletno prakso, se priporoča v boljšo hišo, za takoj ali pozneje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23411-2

Natakarica
pridna, poštena, z znanjem nemščine in šivanja, išče mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23434-2

Samostojna kuharica
išče službe v Celju ali okolici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23461-2

Prodajalka
začetnica, verzirana v trgovini z mešanim blagom, želi mesta, najrajši na deželi. Cenj. ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Delavna«. 23398-2

Hotelska sobarica
z večletnimi dobrimi spričevali, vajena tudi serviranja, s popolnim znanjem nemščine, išče mesto za takoj ali zimsko sezono. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23410-2

Brivski pomočnik
prvovrsten v moški stroki in vešč v bubistriženju — išče službe. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Nekadilec«. 23460-2

Brivski pomočnik
in bubištucer, želi službe. Prvovrsten delavec, govori slovenski, srbohrv., nemški in madjarski. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Onduler«. 23467-2

Katera plemenita oseba
nudi lepi inteligentki mesečno podporo ali nameščenje. Neanonimno na ogl. odd. Jutra pod »Tristo«. 23471-2

Pouk

Abiturijent
išče sobo proti instrukciji. Cenj. dopise na ogl. odd. Jutra pod »Odličnjak«. 23031-4

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Črni ženski semiš čevlji
št. 38, samo enkrat nošeni, zelo poceni naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23379-6

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din,

Kislo zelje, repo
in sarmo prvovrstno po brez konkurenčni ceni vsa ko množino dobavljam. — Homan, Ljubljana Sv. Petra c. 81 tel. 35-39 311-38

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Moderno pohištvo
samsko in stenska ura — (Harfengong), zaradi selitve poceni naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23468-12

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bencinski motor
močan, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »100 HP«. 23425-10

Sachs motorno kolo
kompletno, z električno razsvetljavo (dinamo) in tahometrom, zelo poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrševa 36. 23444-10

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Šivalni stroj
nemški fabrikat, pogrezljiv, z okroglim čolničkom, kateri tudi štika, poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36. 23446-29

Dinamo
dobro ohranjen, za cca 30 do 40 žarnic, kupi Martin Guček, Dobje, p. Slivnica pri Celju. 23450-29

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pes volčjak
rujav barve, se je zatekel. Poizve se Daj-Dam, Aleksandrova c. 4. 23413-27

Zelena papigica
je ušla v Koleziji, Zelena pot 5. Lepa nagrada. 23424-27

Radio

Nov radio
zamenjam za motorno kolo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radio«. 23419-10

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Industrijsko podjetje
išče dobro ohranjen parni kotel s 15—20 kv. m kurilne površine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija«. 23405-7

Osi in kolesa
od voza parizarja, kupim. Tišler Rudo, Litija. 23454-7

Obči državljanski zakonik
Božek Regalijev. — kupim antikvarično. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23468-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge
kupite ali prodaste najbolje potom moje pisarne.
Rudolf Zore
Ljubljana Gledališka 12. Telefon 38-10. 23462-16

Hranilne vloge
in vrednostne papirje Vam vnovčim najbolje takoj v gotovini.
Al. Planinšek,
Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Telefon 35-10. 214-16

Postoječa stara radnja
traži kompanjona sa Din 1,000.000, da se radnja proširi u tvornicu. Sigurna zarada 25%. Pismene ponudbe pod »Agilen« na ogl. odd. Jutra. 23365-16

Lokali

Restavracijo
prodam v klimatskem mestu. Letne sezije 50 pensijonov, 20 ala carte, zimska sezija 15— 20 abonentov, 10 ala carte; v lastni reži. Od pijač 7%. Najemnine prosto. — Cena Din 50.000, polovico hranilne knjige. Inventar prvovrsten. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23442-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Veliko zemljišče
sedaj lep travnik, krasna lega, na periferiji mesta, zelo poceni naprodaj. — Sprejme se eventuelno tudi knjižice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 23386-20

Hišo
v Ljubljani ali okolici, kupim za gotovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšnje plačilo«. 23427-20

Kmetsko posestvo
1 uro od Litije, oddam takoj v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ugodno oddam«. 23453-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Lepo stanovanje
obstoječe iz ene sobe in kuhinje dobi brezplačno, kdor prevzame varstvo vile v neposredni bližini Ljubljane, ter oskrbovanje in čiščenje malega vrta. Zelo prikladno za zakonski par brez otrok. Ponudbe pod šifro »Takoj ali pozneje« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 23242-21

Stanovanje
obstoječe iz 3 sob, kuhinje, kopalnice in souporaba vrta v pritličju vile na Opekarski cesti, oddam 1. novembra. Poizvedbe: Gradbena pisarna, Rimska c. 2/I. 23418-21

Stanovanje 3 sob
soba za služkinjo, v kuhinji in kopalnici plin, oddam 1. novembra. Kocenova 9. 23412-21

3-sobno stanovanje
opremljeno, pripravno za letoviščarje, oddam v Železnikih. Pojasnila Markelj, trafika. 23422-21

3-sobno stanovanje
komfortno, solnčno, oddam za november. Vprašati Ilirska 17/I. A. O. do 9. ure. 23426-21

Stanovanje
solnčno, v vili, v podpritličju, oddam takoj: soba, kabinet in kuhinja s pritiklinami. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23440-21

Trisobno stanovanje
oddam 1. novembra. Pleteršnikova 32, Bežigrad, blizu sv. Krištofa. 23466-21

3-sobno stanovanje
oddam 1. novembra. Gregorčičeva 17 b. 23469-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Manjše stanovanje
dvosobno ali večje enosobno, išče tričlanska družina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik«. 23196-21a

Dijaške sobe

Dve gospodični ali dijakinji
sprejmem v dobro oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23443-22

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Blizu Zvezde
odda stranka brez otrok takoj veliko, mirno, svetlo in čisto, udobno opremljeno sobo s posebnim vhodom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23302-23

Opremljeno sobo
separirano, lepo in solnčno, z elektriko, oddam dvema gospodoma po 110 Din za osebo mesečno. Klunova ul. 6, Kodeljevo. 23465-23

Gospodično ali dijakinjo
nižješolko, sprejmem na stanovanje nasproti univerze. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23431-23

Opremljeno sobo
mesečno, oddam. Resljeva cesta 23/I. 23433-23

Boljša družina
brez otrok, odda solnčno, opremljeno ali prazno sobo s posebnim vhodom in souporabo kopalnice. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23420-23

2 lepi sobi
opremljeni, separirani, oddam. Vhod Sv. Petra cesta 44/I. 23456-23

Čisto sobo
gorko, z elektriko, oddam s hrano ali brez po nizki ceni. Cegnarjeva 4/I. 23448-23

Separirano sobo
lepo, mirno, oddam. Komenskega ul. 16/I, desno. 23435-23

Opremljeno sobo
oddam s posebnim vhodom v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23451-23

Opremljeno sobo
v vili, vhod s stopnišča, oddam stalnemu uradniku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23452-23

Sobo
lepo opremljeno, takoj oddam v centru solidni stalni osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23464-23

Dve pisarniški sobi
odda Kambič, Palača Viktorija. 223470-23

Opremljeno sobo
poleg bežigrajske kavarne, oddam solidnemu uradniku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23457-23

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Opremljeno sobo
manjšo, s posebnim vhodom, za uporabo 8—9 krat mesečno, išče soliden gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V mestu«. 23428-23a

Sobico
malo in mirno, za spanje tudi podnevi, iščem. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center«. 23429-23a

Poročnik artilerije
išče lepo opremljeno sobo s posebnim vhodom in kopalnico, lahko tudi souporaba kopalnice. Najrajši v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Poročnik«. 23449-23a

Gospodična
išče malo sobico. Gre za sostanovalko ne daleč od opere. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna in solidna«. 23450-23a

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kdo bi prevažal
s poltovornim avtomobilom blago za nekaj tednov? — Takojšnje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno«. 23439-37

Za poletje in vroče dneve

Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn

brez napak, pristnobarvni »Paket serija S« vsebina: 15—21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanj 3 m, dalje »Paket Serija S/o« istotako 15 do 21 m za ženske pralne obleke, dečve (Dirndl), v najlepših barvah, predpasniki itd. — Vsak paket poštnine prosto samo 107 Din. — Za isto ceno »Paket serija P« vsebina: 15 do 20 m platna, posteljnina, žensko, moško in namizno perilo, barvasto, ter »Paket serija P/I« 10 do 15 m istega najfinejšega belega blaga. — Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Dalje najcenejše blago za vsa moška in ženska oblačila. — Vzorci brezplačno.

»KOSMOS«, razpošiljalnica ostankov, Maribor, Dvořakova cesta št. 1.

Kupujte domače blago!

Kdor pošlje 10 Din v znamkah
dobi poštnine prosto lepo toaletno ogledalo »Patent«, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo.
D. STUCIN, tovarna ogledal, **Maribor.**

Telefon **2951**
PREMOG DRVA in KARBO-PAKETI
IV. SCHUMI
Dolenjska cesta

Med mestom in deželo
posreduje Jutrov mali oglasnik

ZA JESEN SMO zopet CENEJSI. — Trenškoti Din 375.—, Hubertus Din 250.—, Pumparce izpod Din 100.—. V ogromni izberi modne hlače.
PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.

Izgubljeno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospa
ki je v soboto popoldne našla pred hišo št. 70 na Celovški cesti očala, se prosi, da jih vrne proti nagradi lastniku navedene hiše. 23423-28

Dražbe

Javna dražba
prostovoljna, različnega pohištva in premičnin dne 2. oktobra 1936 od 14. ure dalje. Moste, Ljubljana, Ciglarjeva ulica 15. 23409-32

Zahvala

Ob težki izgubi mojega ljubljenega nad vse dobrega soproga, gospoda

JOSIPA BOŽIČA

se za številne izraze sočutja, kakor tudi za poklonjene vence in cvetje iskreno zahvaljujem.

Najlepša hvala čč. duhovščini, stanovskim tovarišem za krasno petje in godbo, kakor vsem ostalim, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

LJUBLJANA, 30. sept. 1936.

ŽALUJOČA SOPROGA.

Trgovski pomočnik

Večja trgovska hiša v Sloveniji sprejme za takojšen nastop trgovskega pomočnika — specerista z daljšo in dobro prakso, perfektnega v govoru in pisavi v srbohrvaščini, slovenščini in nemščini. Reflektira se le na dobro, samostojno moč s I.a referencami. Ponudbe pod »Stalnost« na ogl. odd. Jutra.

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

26

Rompompom! O, strašne posledice! Težki avtomat se je prevrnil in s silnim ropotom padel skozi okno čakalnice. »To reč bo treba preiskati, gospod, «je rekel načelnik, ki je prihitel gledat; »stopite, prosim, v mojo pisarno, takoj pridem za vami!« In prav tedaj je veselo žvižgaje prisopihal vlak...

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.